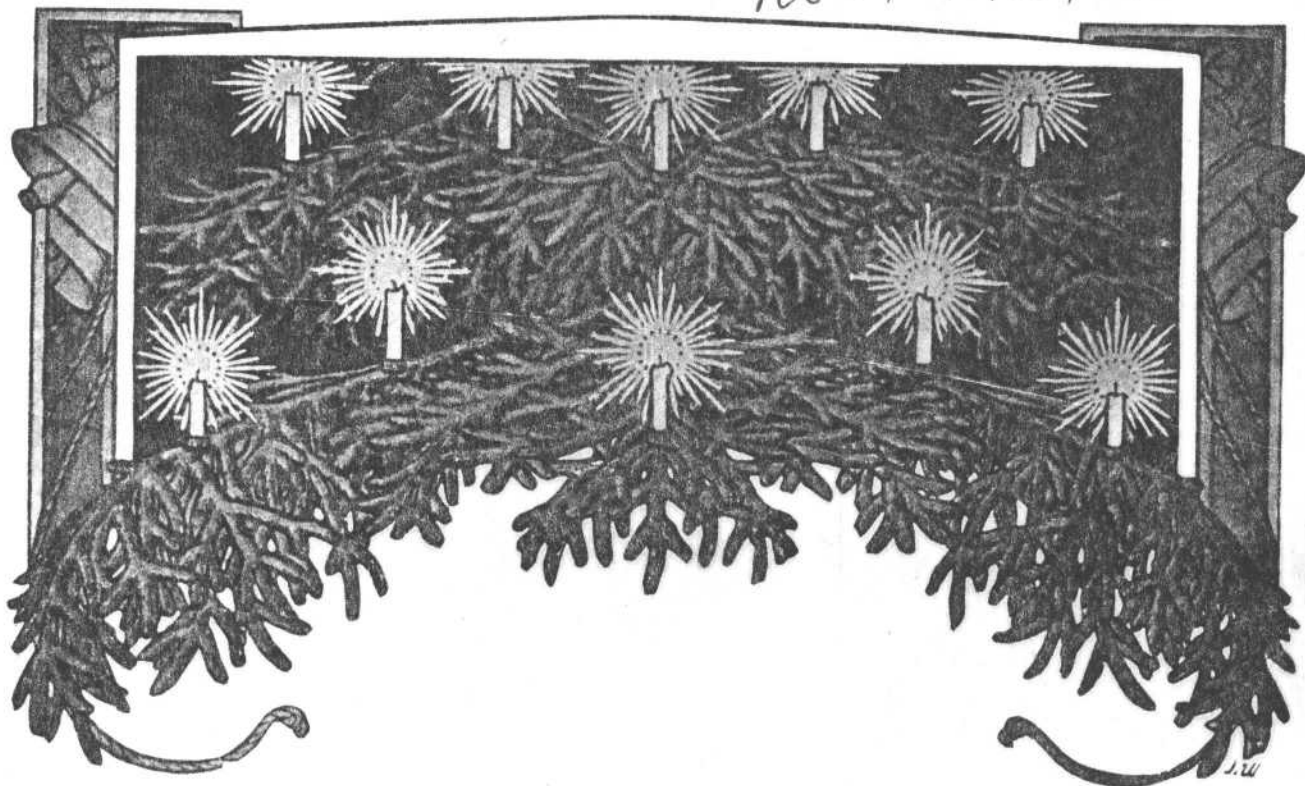

No 4 1924

Mindenes skute

Der kommer en skute hver jul ifra nord
hitover med dyrester ladning ombord.
Jeg kjender saa vel baade master og skrog,
for ofte nok for den paa Vesterlands tog.

Den glir over æterens straalende hav,
hvor stjernene lyser i purpur og rav,
mens nordlyset flagger fra top og fra baug,
og maanen i halvbaaten seiler som draug.

Naar færden paa himmelens melkevei gaar,
det lyser som morild og svovl i dens spor,
mens stjernes kud sendes som traadløs avsted,
og fiksstjerner lyser som fyrtaarn langs led.

Og skuten har Karlsvogn-hjulet som ror,
som søkelys har den en gild meteor,
mens høit op i tønden paa stormastens top,
der lyser kometen til overflod op.

Og lasten den fører paa vei over hav,
er kjæreste eiet som Norge mig gav.
Naar gullet det blekner, og øiet blir mat,
da blir denne ladning min herligste skat.

Seil ind da, min skute, seil ind i min havn!
Jeg staar her og venter og læser dit navn
fra baugen, fra vimplen i stjernenes glans
hver evige jul, mens du styrer tillands!

J. G. Rasmussen

#4

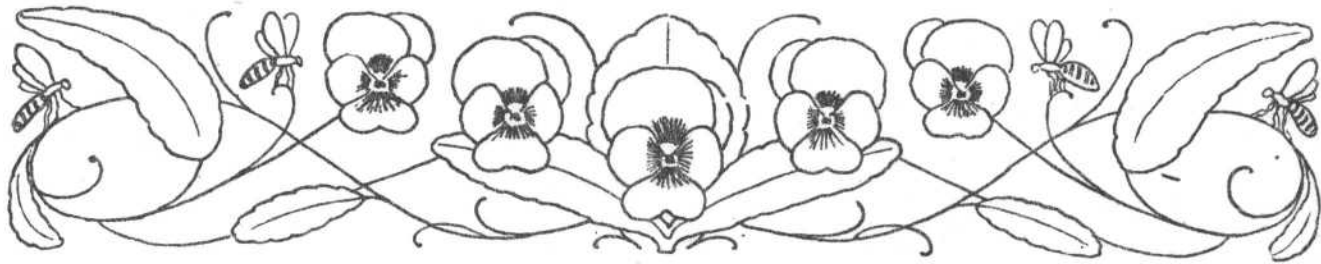

MAHPIYATOWIN—"Blaasky"

Er hun indianer eller valdres? (Se side 83)

*Ah—Dakota fair—I love thee!
And, at last, when I depart
hold within thy soil my body
till of thee it is a part;
then, as thine own prairie flower,
I shall rise and smile and nod
to some other weary wand'rer—
lovingly and loving God.*

—Fra sangen *Dakota*.

DR. J. S. JOHNSON

Av DR. J. R. NANNESTAD

EN av de mest fremskutte skikkelser i det norsk-amerikanske aandsliv er dr. J. S. Johnson i White Salmon, Washington.

Hans ranke skikkelse rager op seks fot eller mere, og hans higende aand har i aarenes løp omfattet alt hvad der i nu snart en menneskealder har interessert os norske i Amerika.

Av alle de tusener av norsk blod jeg har truffet i Amerika er dr. Johnson kanske den mest typiske norsk-amerikaner. Han repræsenterer kanske bedre end nogen anden den eiendommelige overgangsform som søker sin aandelige næring fra to land og hvis hjerterøtter strækker baade til Norge og Amerika. I allerdypeste forstand har han forsøkt at bygge bro mellem Norge og Amerika.

Dr. Johnson har prøvd at naa det umulige. En amerikaner behøver bare at kjende Amerika, dets aandsliv og følelsesliv. En nordmand behøver bare at kjende Norge, dets aandsliv og følelsesliv. Begge typer — amerikaneren og nordmanden — har en forholdsvis let livsoppgave.

Ganske anderledes vanskelig er den vei hyorpa en norsk-amerikaner maa vandre, hvis han tar sin oppgave alvorlig. Hans aand maa omspænde begge lands aandsliv, begge lands følelsesliv.

Til syvende og sidst er vel dette umulig. Det er overmenneskelig.

Bare dette at lære to sprog til fuldkommenhet er vel mere end den menneskelige hjerne kan klare. Naar saa hertil kommer den oppgave at tilegne sig to lands litteratur, aandsliv og følelsesliv, saa er det ikke forunderlig at norsk-amerikaneren ikke rækker helt at løse den uhyre oppgave. Buen spændes for høit. Den brister.

Naar jeg derfor sier at dr. Johnson er en av de mest fremskutte skikkelser i vort norsk-amerikanske

aandsliv, saa er det med dyp beundring for det umaadelige aandsarbeide han har utført iblandt os.

I virkeligheten taler og skriver dr. Johnson tre sprog — næsten fuldkomment. I vuggelage fik han fra

sin mor sin fuldlødige Valdresdialekt, som han endnu den dag i dag taler saa fuldtonende som om han var født paa Fagernes i Valdres.

Sit riksmaal tilegnet han sig senere paa skolen. Dr. Johnson har aldrig lært riksmaalet til fuldkommenhet. I hans mund klinger det altid litt stivt og har en forunderlig gammel-dags klang. Men ikke destomindre baade skriver og taler han riksmaal forbausende let.

Engelsk falder ham selvfølgelig naturligst. De fleste tar ham for indfødt amerikaner — hvad han jo ogsaa er.

*

Det var sommeren 1891 jeg første gang saa dr. Johnson. Jeg hadde set i avisene at der skulde avholdes en norsk sangerfest i Sioux Falls. Saa reiste jeg dit for at høre norsk sang.

Da jeg kom ind i salen var der prøve. Foran sangerne med ryggen til mig, stod en høi, rank mand med en taktstok. Det var

et og andet han ønsket at rette paa, og tilslut fik han det som han vilde ha det.

Siden den dag har dr. Johnson altid staat i mine tanker som en leder. Hvor han saa var og hvad han end tok fat paa — alltid var han i spidsen. Aldrig var arbeidet for tungt. Altid tok han sit fulde løft.

*

Dr. Johnson er født paa Rock Prairie nær Beloit i Wisconsin i 1856. Paa morsiden var han av valdres-slegt, og denne omstændighet har hat stor indflydelse paa hele hans liv. Han blev "valdris" med liv og sjæl. Valdres og valdresmaal blev for ham hans dyreste eie.

Dr. J. S. Johnson

Som en naturlig følge herav blev han tidlig en av de selvskrevne ledere for bygdelags-bevægelsen i Amerika. Hans altid higende aand saa tidligere end nogen andén de aandsværdier og de muligheter som bygdelagsbevægelsen bærer i sig for vort folk.

Vi trængte bygdelagene. Disse lag gav vort folk et videre utsyn over livet. De gav os et større aandelig land i eie. Det er ved bygdelagsmøtene at gamle venner møtes. Her kan unge og gamle tale frit og gjenopfriske sine barndomsminder.

Det var gjennom bygdelagene at mange av vort folk for første gang lærte at vi norske førte med os fra Norge aandelige værdier ved siden av de rent kirkelige. Tusener av vort folk har velsignet disse lag og deres aarlige stevner.

Det var ved aarhundredskiftet at bygdelagsbevægelsen tok sit store opsving. Et av de første lag til at ta fast form var Valdris Samband, og en av dem der stod i spidsen var dr. J. S. Johnson.

"Allerede ved det andet stevne 9de september 1900 holdt han den egentlige festtale, ved tredje stevne var han festkomiteens formand og den som foreslog opprettelsen av en permanent forening av valdreser, og ved det fjerde stevne, i 1902, da planen realiseres, valgtes han til sekretær og kasserer. I tillæg hertil var han ogsaa far til den tanke at forbinde stevnet med et indendørs gjestebø hvor solide valdresretter skulde spille hovedrollen."*

Der er noget usigelig rørende og psykologisk meget interessant i dette at en mand som aldrig hadde set Valdres og som aldrig hadde sat sin fot paa norsk grund kunde omfatte sin fædrebygd med slik dyp interesse og kjærlighet.

Dr. Johnson var ikke bare et aktivt medlem av valdreslaget. Han bidrog ogsaa flittig til dette samfunds tidsskrift "Valdres-Helsing". Kildene til disse bidrag fandt han hyppigst i sit fødested, det gamle settlement nær Beloit. Det var her han traf og personlig kom i berøring med mange av de originale skikkelser som han paa sin lune maate har beskrevet i "Valdres-Helsing".

Det var vel ogsaa paa farmen at Dr. Johnson oprindelig indsuget den dype kjærlighet til naturen som altid har karakterisert ham. Selv som ung læge, naat finansene ikke altid var som det kunde ønskes, tok han alltid fri et par uker om høsten og gik paa jagt. Om kvelden, ved ilden, naar arbeidet var fra haanden, kunde han sitte oppe til langt paa nat. Det var her han kunde fortælle de utroligste historier han hadde hørt og oplevd. Dr. Johnson har en egen tør-komisk, fængslende maate at fortælle historier paa, saa personene staar lyslevende for en.

Det var her han sang sine viser, hvorav han hadde et utrolig forraad. Dr. Johnson har en udmerket anden bas, som han er meget stolt av. Han har neppe hat nogen egentlig musikalsk utdannelse. Men som ekte valdres hadde han faat musikalsk begavelse i arv. Han kom tidlig ind paa mandssangen.

Dette kom godt med senere hen i hans liv. Han blev en av den norske mandssangs mest fremragende støtter i Amerika.

Dette viste sig kanskje bedst da han sammen med Bie Ravndal og en del andre sangbegeistrede undfanget den ide at skape et selvstændig norsk sangerforbund i Amerika. Dette sangerforbund viste sig at ha levedygtighet. Det lever den dag idag og stiller seks

eller syv hundrede sangere paa scenen ved sine to-aarlige sangerfester.

Dr. Johnson var en av dette forbunds ivrigste støtter. Saavidt jeg husker var han dets første dirigent og har ogsaa siden indehat andre æresposter.

Han var altid færdig til at støtte sangerne med raad og daad, hvad enten det var som leder eller han stod i rækken som menig sanger.

Foruten at være sanger var dr. Johnson i sine yngre dage en meget dygtig fløitespiller.

*

I 1914 feiret Norge sin hundreaarsfest som et frit og uavhengig rike. Det var naturlig at det "utflyttede Norge"s tanker dette aar, sterkere end nogensinde før, vendte sig til moderlandet. Sterkest var kanskje denne følelse i Minnesota, hvor de norske er talrikere end i nogen anden stat.

Det var en sterk agitation for at "Norge i Amerika" skulde repræsenteres paa den store utstilling som blev sat i gang i Kristiania i anledning av hundreaarsfesten. Minnesotas legislatur gav en sum av flere tusen dollars til dette øiemed. Da spørsmålet kom op hvem der skulde representere Amerika ved denne anledning, var dr. Johnson den selvskrevne leder.

I mange og lange aar hadde dr. Johnson paa sin egen vis representert Norge i Amerika. Mere end nogen anden hadde han representert norske aandsværdier her i landet.

Endelig oprandt det store øieblik i hans liv da han skulde høste frugten av et helt livs arbeide. Han blev den som i Norges høitidsstund skulde representere Amerika i Norge.

Et bedre valg kunde neppe være truffet. Hans hele liv hadde været en forberedelse til denne opgave. Den dag var endelig oprundet da han skulde se sine fædres land — ikke som en fattig utvandrer men som representant for den suveræne stat Minnesota, som representant for to millioner utvandrede normænd som har slaat bo paa denne side av Atlanterhavet. Fremfor alt skulde han se sit elskede Valdres.

Dr. Johnson skilte sig fra sin opgave med glans. Han var den typiske norsk-amerikaner. Den ideale brobygger. Han kjendte Amerika. Han kunde fortælle om de tunge tak vort utflyttede folk hadde tat for at rydde ny jord og bygge nye hjem i Nordvesten. Ikke bare fortælle. I sig selv personificerte han disse to millioner.

Dr. Johnson blev mottat med aapne armer i Norge. Han var en velkommen gjest paa slottet hos kong Haakon, ved universitetet og i den fattigste hytte.

Mens han var i Norge benyttet han anledningen til at skrive en række artikler om Norge og dets folk til amerikanske aviser. Disse hadde han forresten allerede begyndt paa før.

Fra 1912 til 1913 hadde han i nitten maaneder en illustrert side i "St. Paul Pioneer Press" søndagsnummer, hvor han behandlet norske emner. Under sit ophold i Kristiania i 1914 hadde han en fast side i "Minneapolis Tribune"s søndagsnummer væsentlig om utstillingen i Kristiania.* Dr. Johnson var brobygger hvad enten han var i Norge eller i Amerika.

*

Det var mens han var i Norge at han søkte og fik

* Juul Dieserud i Valdres 900-aarsskrift.

stillingen som skibslæge ved den norske Amerikalinje. Denne stilling holdt han fra 1914 til 1920. Det er noksaa forunderlig at han — præriegutten — skulde finde sig tilrette og gi de sidste aar av sit professionelle liv paa havet. Men det var vel her som før i hans liv — brobyggeren fandt her sit utslag. Fra Norge til Amerika og atter tilbake til Norge. Det var dr. Johnson. Slik hadde han jo paa et vis levet hele sit liv.

I 1920 gav han op sit arbeide som læge. Nogen aar i forveien hadde han kjøpt en frugtfarm i Washington. Her slog han sig ned. Her agter han at tilbringe sine sidste dage.

Han er endnu rask og rørig. Han bygger, planter og arbeider med jorden.

Præriegutten har vendt tilbake til sin første kjærlighet.

VANGSPRÆRIENS STØRSTE SØN

PROFESSOR TORGER A. HØVERSTAD rager over seks fot og tre tommer i luften. Desuten er han ogsaa velbygget. Altsaa kunde vist denne overskrift passe selv om vi tok hensyn bare til mandens krop. Om ham kan man trygt si at han er et hode høiere end alt folket. Ja ved valdresstevnet den sjette september 1924 kunde man se baade hodet og skuldrene over de andre valdreser hvor han stod eller gik.

Men der faldt ikke mange ord fra hans læber før det blev klart at her var noget gjildt at faa skrive om — ikke bare en framifraa stor krop men en endnu mere framifraa aand i denne krop.

Navnet Høverstad har god klang i alle valdresører — og forresten hvor det blir kjendt i den vide verden, saa læseren paa forhaand venter noget som der er to i. Prof. Høverstads forældre — Anders A. og Ingeborg K. Høverstad — kom fra Valdres og bosatte sig i 1855 paa Vangsprærien i Goodhue county, hvor Torger blev født den 29de januar 1868. Som farmergut lærte han naturligvis til fuldkommenhet at kjende landlivets uophørlige møie, men ogsaa dets sunde, egne glæder; og det kan sies likesaa vel først som sidst, at hans sjæl fremdeles henger fast ved farmerlivet.

Hans far døde i 1874, altsaa da gutten var bare seks aar gammel. Hans mor (se side 71) tok nu styret og drev farmen i 43 aar. Nu fik barna ta i med ihærlighet hvis det skulde gaa godt. Hvor stor betydning dette arbeide hadde for ham kommer frem i en uttalelse av ham selv: I mange aar studerte han akerbruk og beslegtede fag ved Minnesotas universitet, men han lærte mere av mor end ved alle skoler. Nu dri-

ver prof. Høverstad selv farmen, og hans mor kan nu ta det makeligere. Han er saa optat med andet arbeide, at han tildels bare saavidt faar tid til at titte ind-

om paa søndagen for at se hvorledes det gaar. Han holder stadig 25—35 melkekjør, og dette stel er ham det interessanteste av alt.

Saa gaar vi tilbake for at se paa Torgers skoledage. Det er selvsagt at han først gik gjennom stedets almueskole. Og hvad saa?

Pastor B. J. Muus hadde stort stræv med St. Olaf's School i Northfield. Prof. Høverstad kommer endnu i hu hvad Muus svarte da der blev gjort indvending mot at bygge og drive en kostbar skole ved siden av Luther College: "Det kan være godt at ha et tilflugssted i paakommende tilfælde."

Enken hadde bidrat efter evne til St. Olafs School. Det er bare 13½ mil til skolen, og man kan se hovedbygningen fra Høverstadfarmen. Men allerede i gutteaarene hadde Torger sine egne meninger endog om de allerhøiviktigste ting samt

mot nok til at handle paa egen haand. Altsaa bar det til Mankato State Normal School, hvor han opholdt sig 1884—1887. Derfra til universitetet, hvor han graduerte fra School of Agriculture i 1890, fra College of Agriculture (bachelor of agriculture) i 1894 og endelig som bachelor of science i 1895.

Sin praktiske løpebane begyndte prof. Høverstad for 30 aar siden, og ingen anden skandinav kommer op mot ham med hensyn til embedsmæssig indflydelse paa akerbruken i vor landsdel. Bevisene for denne paa-stand fremgaar av følgende sammentrængte liste over de viktigste hverv som han har utført:

Professor Torger A. Høverstad

I. Organiserte Coteau Experiment Farm i 1894. Dette var den første filial for eksperimental akerdyrking i Minnesota.

II. Organiserte Northwest Experiment Station i Crookston, Minn., 1895, og var superintendent for samme 1895—1905.

III. Fungerte som dommer ved James J. Hills præmieutstilling for landbruk i 1906.

IV. Organiserte Nord Dakotas State Farmers' Institute og var sammes superintendent indtil 1913.

V. Blev utnævnt til akerbrukskommissær for Soo-banen og beholdt denne stilling 1913—1918.

VI. Var chef for markeds- og landmandsorganisationsdepartementet ved Nord Dakotas akerbruksskole i krigsaarene.

VII. Har siden 1920 været "development agent" for Chicago Great Western R. R.

VIII. Og ikke at forglemme — han driver som før sagt forældrenes gamle hjemsted paa Vangsprærien i Goodhue county, Minn.

Som et bevis paa at han er foregangsmand bør nævnes at han var den første og eneste graduert fra Agricultural College ved Minnesotas statsuniversitet i 1894.

Prof. Høverstad gav ut flere saakaldte "bulletins" fra prøvestationen i Crookston og arbejder fra North Dakota Farmers' Institute. Og saa har han skrevet en bok om "Norwegians in America." Som anerkjent autoritet paa akerbrukets omraade blir han ofte benyttet til at holde foredrag ved de høieste læreanstalter.

Mere end en læser vil sikkert tenke omtrent som saa: Prof. Høverstad hadde saa gode offentlige stillinger, hvorfor gikk han over i privat tjeneste?

Svaret er typisk amerikansk: Fordi privatmænd hød meget høiere løn.

Først tjente han Soo-banen. Men arbeidsplanen var mindre tilfredsstillende, og saa valgte han sin egen bane. Great Western R. R. bestaar av bare 1,496 mil skinnegang. Men den ligger helt og holdent like i hjertet av det rikeste nordvesten — og saa gaar den gjennom Vangsprærien, prof. Høverstads fødested. "Development Agent" er den tittel han gaar under. Noksaa ubestemt begrep. Før 1920 kunde man ha sagt: *There ain't no such critter*. Etter samraad med banens bestyrelse fikk nemlig prof. Høverstad i oppdrag at søke at øke folkets velstand langs banen, idet man gikk ut fra, at jo bedre folket staar sig, des mere penger kan banen tjene paa dem. Andre baner hadde før drevet arbeide under samme forutsætning. Men arbeidet var mere eller mindre ensidig og teoretisk anlagt, saa det vanskelig svarte regning. Nu fikk prof. Høverstad faktisk frie hender — nye muligheter og større ansvar. Planen er omtrent slik:

Fra høsten til vaaren holder han omkring 75 foredrag langs banen — i forsamlingsaler, skolehus eller private hjem; og hvis der ikke er anden raad, saa kjøres en personvogn ind paa et sidespor og benyttes til

at holde møte i. Farmere og byfolk er like velkomne. I førstningen kunde det træffe sig saa at professoren talte en længere tid før der var nogen som brød sig om hvad han sa. Men saa kunde han læse i ansigtet paa en eller anden at der var interesse for hvad taleren hadde for sig. Dette var et fingerpek, og nu tok taleren grundig fat netop paa den tanke som hadde vakt interessens. Snart blev interessens saapas stor at der blev stillet spørsmål til taleren, og da var isen brutt. Sommetider kunde taleren greie spørsmålene. Men sat han fast, saa tilstod han det. En saadan tilstaaelse vækker alltid tillid, sier prof. Høverstad. Hver gang der kommer spørsmål som han ikke kan besvare paa staaende fot, gjøres der overenskomst om at han skal besvare spørsmålet en anden gang — naar han har faat tid til at sætte sig ind i det. Nu kan det træffe at det er ordnet slik at prof. Høverstad skal besvare saa meget som et dusin forskjellige spørsmål ved et visst møte.

At planen slaar an kan tydelig sees derav at tilhørernes antal det første aar var 6,000, det andet aar 9,000 og det tredje aar 15,000. Og at dette nye paa-fund betaler sig maa man vel faa lov til at slutte derav at jernbanestyret beholder prof. Høverstad i denne tjeneste og bare opmuntrer ham til at drive paa.

"En tosk kan spørre mere end ti vismænd kan besvare," sier ordsproget. Det er da virkelig et vaagsomt spikk prof. Høverstad har indlatt sig paa. Naar der er tusener som opmuntres til at spørre, saa kommer naturligvis spørsmålene til at dekke en uhyre stor mark. At det allikevel gaar godt tyder paa at prof. Høverstad sitter inde med et overordentlig godt kjendskap til vort lands jordbruk, industri, handel, transportvæsen, osv.

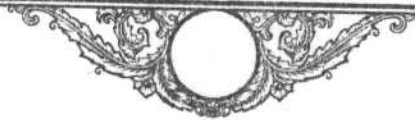
Prof. Høverstad holder sig utenfor politiken. Men forleden lot han den ytring falde at i vor nationalpolitikk holder skandinavernene paa at faa en indflydelse som blir langt større end man kunde vente i forhold til deres antal: Den uavhengige bevægelse har sin styrke i vor landsdel; og i vor landsdel er igjen skandinavernene det solideste element i denne bevægelse. Altsaa kommer skandinavernes politiske magt til at føles i Washington mere end hittil.

Prof. Høverstad er nu enkemand. Han har fire barn.

Phoebe Ingebor bestyrer hans hjem i St. Paul efter morens død.

Andrew Thompson Høverstad har en stilling ved universitetets Agricultural College. Som assisterende landbruksbestyrer beregner han hvad det koster at frembringe de forskjellige farmprodukter samt opdrætte husdyr. Han underviser ogsaa i skolen samt følger med arbeidet paa gamlefarmen paa Vangsprærien. Han stod godt i sine klasser ved universitetet, skjønt han tok tid til at udmerke sig i idræt. Han løp en gang 2 mil paa 9 minutter, 43 sekunder — en rekord som endnu staar urørt ved universitetet.

Tvillingsøstrene Mary Eleanor og Helen Cornelia studerer ved universitetet.

MOR HØVERSTAD

I HELE Amerika findes der vel neppe mand eller kvinde som det passer bedre at ha billede av i *Samband*. Men saa litet agter mor Høverstad paa stas av denne sort at hendes barn fandt det raadeligst at ta portræt av hende uten at hun selv visste om det. Det er altsaa efter dette portræt hosstaaende billede er laget. Portrætter og billeder som man faar paa denne maate er som bekjendt mest værdifulde fordi de er mest naturtro.

Ingeborg Knudsdatter Estrem var født 91 aar siden paa Estrem i Valdres. Hun kom til Amerika "omkring 1850." I Mc Gregor og Prairie du Chien arbeidet hun som tjenestepike, og skjønt hun ikke fik over et par dollars om uken sparte hun sammen penger saa hendes forældre kunde kjøpe sig en farm nær Decorah. Hun blev gift med Anders A. Høverstad, og i 1855 bosatte de sig paa "Vangsprærien", hvor "alle mennesker var fra Valdres," og hvor hun nu er den ældste gjenboende av nybyggerne fra femti-aarene paa det sted.

Den 18de juni 1874 døde hendes mand. Hun sat igjen med fem barn. Nu tok hun op livsens kamp for sig og sine med et mot og en kraft og en utholdenhet som søker sin like. Hendes søn, prof. T. A. Høverstad, fortæller at hun drev farmen "med stort held." I 43 aar var hun ansvarlig for driften. Alle barn fik god skolegang. Hun kjøpte en nabofarm, og ved siden av at greie alle utgifter la hun endog tilside nogen penger.

Ikke mindst bemerkelsesværdig er det at hun var en gudfrygtig kvinde uten at gjøre mindste væsen av

det. Billedet fremviser særlig denne side av hendes liv. Her er det bedst at holde sig nøiagtig til hvad hendes søn, professor Høverstad sier:

"Vedlagte portræt blev tat uten hendes vidende.

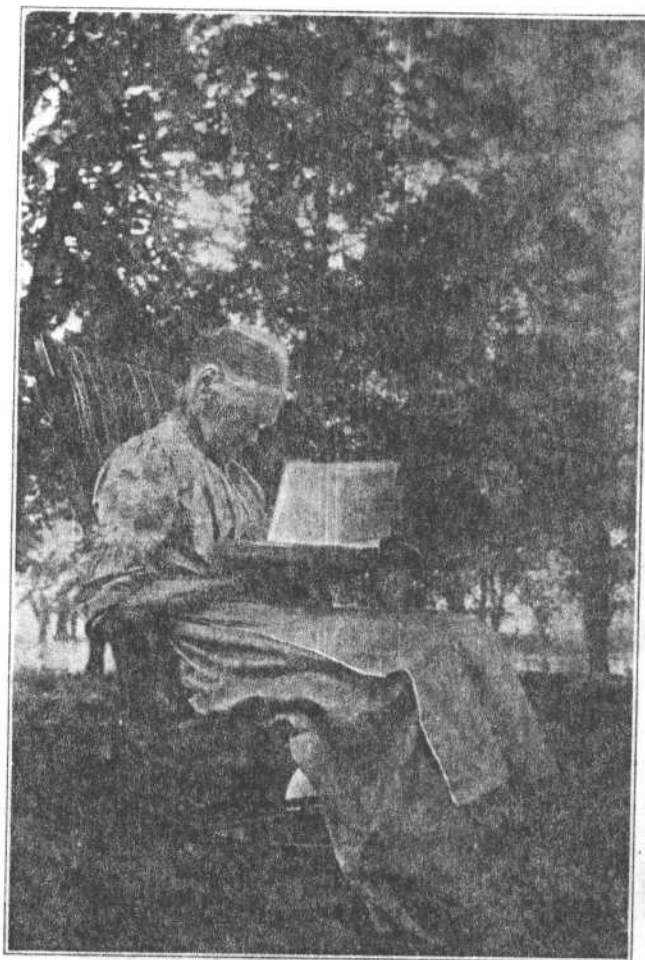
Tilfældigvis fremhæver det mange træk ved de gamle nybyggere. Det blev tat en søndags morgen. Hun var færdig med morgenarbeidet. Hendes opprullede ærmer og hendes forklæ minder om flid. Hendes klær er simple og tarvelige, men nette og rene. Papiret mellem hendes fingrer og bladene viser omhu for ikke at til-søle bladene. Hun læser i Luthers huspostil som altid blev læst søndags morgen naar der ikke var gudstjeneste i kirken. Hendes levende interesse for læsning kom dels av undervisning som hun fik av forældrene, dels av arbeide i menighetsskolen. Det viser hvilken pris de gamle nybyggere satte paa religionsøvelser. — Jeg sætter pris paa dette billede dels fordi det er av min mor, men ogsaa fordi det fremhæver eiendommelige træk ved vore tidlige indvandrere — særlig folk fra Valdres."

Videre sier prof. Høverstad:

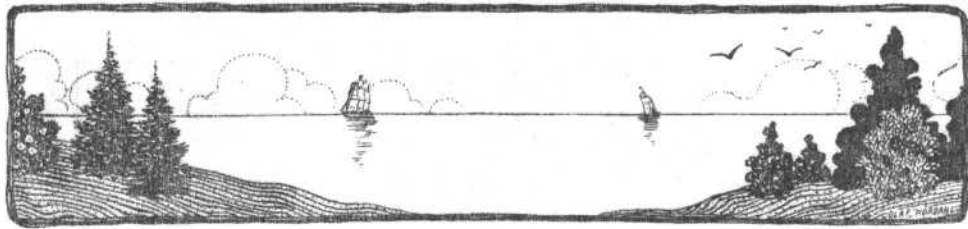
"Skjønt 91 aar gammel er hun endnu virksom. Hun arbeider og læser

hver dag. At karde uld og spinde og strikke er nu underholdning for hende."

Mor Høverstads barn: Berith (Bertha), som omtales i forrige nr., døde 1924; Anders, som døde i 1888; Carrie, som døde i 1910; Marith, nu Mrs. K. B. Nor-swing, Fullerton, Calif.; prof. Torger A. Høverstad, som omtales andetsteds i dette nummer.

Mrs. Ingeborg K. Høverstad

HOSPITALSBESTYRER JOHN E. HAUGEN

VALDRIS SAMBANDS NYE FORMAND

DET er os en kjær pligt at la *Samband* gi sine læsere mere besked om Valdris Sambands nye formand, John E. Haugen. Han er indfødt amerikaner, idet hans fødested er en farm nær Kasson i Dodge county, Minn.

Ofte blir det fremhævet at han er "halv valdres og halv halling," og her kommer forklaringen: Hans far, Engebret Thorstensen Haugen, er født paa gaarden Haugen i Aasgaardene i Gol, Hallingdal, og hans mor var Berit, en datter av Knut Jørgensen Lomen og hustru Ingerid Garvik fra Vestre Slidre. De kjøpte Bøσαι og bodde i Svennesbygden i Nord Aurdal i Valdres.

I likhet med flerheten av vore samtidige som orker at utføre et dugelig, agtværdig dagverk i verden vokste John Haugen op paa farmen og blev hjemme indtil efter konfirmationen. Saa gik han en vinter paa Darlings Business College i nabobyen Rochester og siden 4 aar ved St. Olaf College i Northfield. Sin skolegang avsluttet han ved Minnesotas statsuniversitet, som i 1896 gav ham graden doctor of pharmacy.

Derpaa var han i apotekerforretning i omtrent femten aar, og tolv av disse tilbragte han i Dell Rapids, S. D. I 1913 blev han av den norske hospitalsforening i St. Paul ansat som hospitalsbestyrer, og denne stilling har han siden beholdt. Prof. John Dahle har erklæret ham for at være "den bedste hospitalsbestyrer i Tvillingbyene." Nuvel, prof. Dahle faar staa til ansvar for denne titel; men det er visseleg betegnende nok at Mr. Haugen synes at sitte bare fastere og tryggere i sadlen eftersom aarene gaar.

John Haugen var i flere aar sekretær og kasserer

for Minnesotas hospitalsforening og som medlem av the National Hospital Day Committee formand for staten Minnesota. Denne komite har sit hovedkontor i Chicago. Dens formaal er at sørge for at der den tolvte mai hvert aar feires en national hospitalsdag i de Forenede Stater og Canada.

Mrs. Haugen, "hans bedste del," var Josephine Norlie fra Canton, S. Dak. Hun er av gudbrandsdalsk - trøndersk herkomst.

John E. Haugen

Som *Sambands* læsere bekjendt blev John E. Haugen valgt til formand for Valdris Samband ved dets 25 aars jubilæum i 1924. Han holdt en længere tale ved dette stevne. Den tale var som en rik flom av tanker og følelser og den overbeviste den opmerksomme tilhører om at her har Valdris Samband faat en fører som virkelig har baade kraft og omtanke og hjertelag til at fylde stillingen.

Ved festen i Luther Seminary den 4de december var det meget interessant at lægge merke til at denne mand som er født i Amerika og som han selv sier er "halv halling og halv valdres" talte et heile valdresmaal end mange som er født og opvokset i Valdres. Valdresen er sikkert det sterkeste element i ham.

Vi lykønsker Valdris Samband med at ha faat John E. Haugen til fører. Og der er god grund til at tro at han vil finde den sanne glæde og tilfredsstillelse i sit arbeide som hans to forgjængere. Da vil han aldrig angre paa, at han har indlagt en del arbeide og aldrig komme til at føle at arbeidet har været forgjæves.

Den dag kommer nok da han med glæde vil mindes dette arbeide.

VALDRIS SAMBANDS 25-AARS JUBILÆUM

DET første valdresstevne i Amerika avholdtes sommeren 1899 og ledet senere til dannelsen av Valdris Samband. Det aarlige valdresstevne som avholdtes i Norway Hall, Minneapolis, den 6te og 7de september 1924 blev altsaa 25-aars jubilæum.

Da forretningsmøtet kaldtes til orden ut paa eftermiddagen var der bare omtrent 40 personer tilstede. Utenom styresmedlemmene var omtrent alle kommet langveis fra, og en del hadde aldrig før været ved et valdresstevne.

Formanden aapnet møtet og omtalte kortelig Valdris Sambands arbeide gjennom 25 aar, takket for al den velvilje og lojalitet som var blit utvist mot ham i alle de aar han hadde tjent baade som sekretær og som formand. Han beklaget at han ikke lenger saa sig istand til at fortsætte som formand, men lovet at han fremdeles vilde ta aktiv del i alt som angaar Valdris Sambands ve og vel.

Til nominationskomitee utnævntes Arne Berger, Minneapolis; Bjørn Bjørnson, Ellsworth, Wis.; og Mikkel Opheim, Beaver Creek, Minn.

Til resolusjonskomitee utnævntes dr. O. E. Brandt og J. E. Haugen.

Paa forslag av nominationskomiteen blev følgende valgt til embedsmænd og medlemmer av styret: J. E. Haugen, form., Andrew Dale, vice-form., Olaf Rudi, sekretær og kasserer; A. A. Hall, Ole Rood, M. A. Weblen, Herman Karlsgodt, O. H. Opheim, H. Lunda, O. A. Hain og Jøger Quale.

A. M. Sundheim, den avtrædende formand, blev valgt til ærespræsident og ved reisning takket for det arbeide han hadde utført for Valdris Samband.

Var der ikke saa mange ved forretningsmøtet som man kunde ha ønsket, saa kom der mange senere. Gjesteboet skulde begynde kl. 6, og inden det tidspunkt var der et mylder av folk i alle dele av Norway Hall. Over 300 sat tilbords paa en gang i den store spisesal. Matgreiene var de vanlige retter ved et valdresgjestebo, og der var mer end nok av alt. Men en overraskelse var der ogsaa. Da alle opvartningspikene kom ind paa en gang med tallerkener fylde av

spekekjøtt slog den avtrædende formand til lyd og oplyste, at det spekekjøtt som nu alle gjestene vilde faa sin del av var dagen før ankommet fra Valdres i Norge, og at han netop hadde mottat et telegram fra Bendix Skrutvold i Chicago med opplysning om at det gjennom ham var sendt som gave til valdresgjesteboet fra hans slektninger i Valdres. Det var en smakebit som blev sat pris paa, og der var mange som tullet sine stykker i papir og stak dem i lommen, saa deres kjære i hjemmet ogsaa kunde faa smake. En ung dame sendte sin skat like til sin gamle far i Canada for at glæde ham. Hjertelig tak til Bendix Skrutvold og hans gjæve slektninger i Valdres som var saa omtæksomme at glæde saa mange frænder i Vesterheimen ved denne anledning.

Klokken et kvarter efter otte begynde festprogrammet i den store sal. Med Miss Dikka Bothne som forsanger og Miss Marie Reque ved pianoet sang forsamlingen to vers av "Ja, vi elsker dette landet."

Den avtrædende formand hilste forsamlingen velkommen og uttalte en tak til prof. John Dahle, som hadde ledet de fleste festprogrammer i Sambands 25-aarige historie og nu atter hadde paatat sig dette hverv; til dr. O. E. Brandt, som nu for anden gang tjente Samband som festtaler; og til "Sønner av Norge"s hovedstyre, som hædret Valdris Samband ved at alle medlemmer i samlet trop var tilstede ved gjesteboet og festprogrammet. Han hilste fra prof. A. A. Veblen, Sambands mangeaarige formand, og redegjorde for at prof. Veblen ikke kunde være tilstede. Tilslut uttalte han sin glæde over, at J. E. Haugen, bestyrer for St. Paul Hospital, hadde paatat sig at indta hans plads som formand. Dermed overga han tøylen til prof. Dahle.

Miss Dikka Bothne sang Laura Bratagers hilsen til Valdris Samband som var optrykt i forrige nummer av *Samband*.

Prof. John Dahle holdt en glimrende tale over Valdris Sambands virksomhet gjennom 25 aar. Han dvælte ved alle som hadde tat den mest aktive del i dette arbeide, og han spøkete sine uttalelser med egne

valdreske vittigheter og betonet at disse mænd var selvopofrende ledere. Og var der nogen som ikke visste hvilke svære karer disse mænd var, saa fik de høre det nu; ti med sin lyriske fantasi svævet han høit og fik dem tilslut fuldstændig begravet under en haug av blomster og laurbær.

Saa holdt han en tale over dr. O. E. Brandts sterke og svake sider. Hans største feil var imidlertid ikke værre end at den var "enestaaende, betakende, uforstaaelig". Derpaa fremstillet han dr. Brandt for forsamlingen som aftenens festtaler.

Dr. Brandt gav en skildring av det viktigste han hadde hørt og set paa sit besøk i Norge. Hans beskrivelse av Valdres var fængslende, især for de tilhørere som var utvandret derfra og hadde set disse fjorde og fjeld og dalfører med egne øine. Men han forsikret at hans fortreffelige skildringer var matte og fattigslike imot virkeligheten. Og folket og dets gamle og ekte kultur blev skildret med inderlig forstaaelse og medfølelse.

Efter dr. Brandts tale instillet resolutionskomiteen følgende resolutioner til antagelse:

Valdris Samband, forsamlet til sit 25 aars jubilæum, uttaler sin dyptfølte tak

til professor A. A. Veblen, foreningens første præsident og mangeaarige leder og redaktør, for hans opofrende og skjønnsomme arbeide;

til direktør A. M. Sundheim for den takt og energi hvormed han under særs vanskelige tider har evnet at holde foreningen i den rette kurs;

til professor John Dahle, som fra første stund og indtil nu har ledet foreningens festlige sammenkomster, for den geniale maate hvorpaa han har forstaaet at vække og styrke egne patriotisk stemning;

til pastor O. L. Kirkeberg, som har virket i tale og skrift med saa fremragende dygtighet for at styre foreningens færd henimot ædle, folkelige formaal;

til Sambands styre for dets trofaste, uegennyttige stræv med at arrangere fra aar til aar de hyggelige stevner som har gjort det mulig for valdreser i Amerika at samles om de store minder fra hjembygden og at anspore hverandre til vakkert fællesvirke;

til den norsk-amerikanske presse for den levende interesse hvormed den altid har omfattet Samband og dets gjøremaal til uvurderlig støtte og opmuntring for alle som har viet kjærlighet og kraft til løsningen av foreningens store opgave.

I ærbødighet,

J. E. Haugen.

O. E. Brandt.

Disse resolutioner tilstemtes av forsamlingen ved reisning.

Om Mahpiyatowin (Blaasky) — Ida Marie Axness Bech — hadde ikke festlederen meget at si av den gode

grund at hun var en slags mystisk personlighet for ham. Han hadde faat et glimt av hende og var i al fortrolighet meddelt, at enten var hun egte indianer eller egte valdres, og det var omtrent alt han visste. Rigtignok hadde hun en gang før tat del i programmet ved et valdresstevne, men den gang var ikke prof. Dahle tilstede.

Ida Marie Axness Bech optraadde i en glimrende egte indianerdragt av hjorteskind, prydet med en mengde frynser og skinnende glasperler. Med det utslaatte kulsorte haar kunde hun godt — tiltrods for de klare lyseblaa øine, som hadde erhvervet hende navnet Blaasky — bli antat for en indianerskjønhet. Men da hun begyndte at synge og deklamere paa klingende norsk, maatte man opgi det. Indianerne hører nemlig til den del av det amerikanske aristokrati som ikke befatter sig med fremmede sprog. Men Blaasky høstet stormende bifald. Mange var aldeles overstrømmende i sin beundring, saa hun flere ganger maatte vise sig igjen paa platformen.

S. H. Holstad gjorde rede for hovedtrekkene for hundreaarsfesten i 1925.

Prof. Dahle oplæste hilsener til Valdris Sambands 25-aars stevne, og disse trykkes særskilt.

Jøgger Quale spilte valdreslaatter paa sin hardangerfele.

Prof. Dahle takket dem som hadde tat del i programmet og dem som var kommet til festen.

Tilslut reiste forsamlingen sig og sang "America".

Søndag den 7de september var en av disse sure, mørke septemberdage som nu og da sniker sig ind endog i Minnesotas velsignede solland. Styret var derfor hjertelig glad over at det ikke hadde bestemt friluftsfest for dagen.

Ut paa eftermiddagen gjenoptokes programmet. Det første nummer var en storartet overraskelse — en række fiolin-numre ved John Rosenlid fra Nordfjord, som hadde været bare fire maaneder i Amerika. Saa-dant felespil har man ikke ofte hat anledning at høre. Gang paa gang maatte han frem igjen og spille mer, og efter sidste nummer reiste forsamlingen sig og gav ham en hjertelig hyldest, og prof. Dahle holdt en liten blomstrende tale for ham.

Den nyvalgte formand, J. E. Haugen, holdt en længere tiltrædelsestale, som overbeviste Samband om at han tok sit hverv baade med alvor og ungdommelig begeistring.

Flere hilsener til Valdris Samband oplæstes av prof. Dahle, og Ida Marie Axness Bech sang og deklamerte flere av sine egne stykker og fik en begeistret tak, idet forsamlingen reiste sig.

Og saa kom jubilæumsfestens avslutning med bevertning i spisesalen. Der var rjommegraut og anden god mat og kaffe.

DR. TEOL. O. E. BRANDT HÆDRET

MEDENS dr. O. E. Brandt ifjor opholdt sig en længere tid i Norge vandt han i den grad folkets agtelse og kjærlighet at der blev trang til at gi uttryk for denne følelse paa en iøjnefaldende maate. Saa slog valdreser i Norges hovedstad og i heimbygden sig sammen og indkjøpte et oljemaleri av dr. Brandt, utført av maleren Bernhard Folkestad. Da dr. Brandt formelt representerte Luther Teologiske Seminar ved den historiske 900-aarsfest i Valdres blev det bestemt at sende maleriet som gave til denne lærestalt.

Den formelle overlevering av gaven var overdrat til Mr. A. M. Sundheim, og i den anledning fik Valdris Samband istand et festmaaltid med program i seminariet torsdag aften 4de december 1924.

Ved syvtiden var der i seminariets store spisesal samlet omtrent 150 mænd og kvinder. De festlig dækkede bord var prydet med blomster og midt paa bakvæggen hang side om side stjernebanneret og det norske flag. Da dr. Brandt selv er kommandør av St. Olafsordenen var der vist gjort umake for at faa saa mange av hans ordensbrødre som mulig til at hædre ham personlig, og der var ialt otte mænd som bar dette ordensmerke.

Det var ordnet slik at de sat i rad ved bakvæggen, og det kan ikke negtes at det tok sig pent ut. Paa en maate hører det vist ikke med til programmet; men det vil virke beroligende paa læseren at bli mindet om at disse "riddere" har faat disse utmerkelsestegn fordi de i lange tider har utført værdifulde tjenester uten tilsvarende godtgjørelse. Flerheten av dem er endog forholdsvis uformuende mænd. Det er som et slags fingerpek for at vise hvorledes nordmændene bedømmer værdier.

Det synbare var visselig tiltalende, saa der var egte feststemning før programmet begyndte. Og det maa sies at alt og alle syntes at beherskes av denne glade, lykkelige stemning fra først til sidst. Der blev sagt meget rart, men alt syntes at passe udmerket ved denne anledning.

Valdris Sambands formand, hospitalsbestyrer J. E. Haugen, aapnet festen med en velkomsthilsen og nogen bemerkninger paa valdresk, men lot siden prof. John Dahle lede programmet. Hos denne var der en saadan spænstheth baade i tanker og følelser at en kunde spørre sig selv om nogen slags troldkraft har forynget ham ganske nylig.

Prof. M. O. Wee holdt bordbøn, og saa kastet gje-

stene sig over maten. Det var gilde saker og mere end nok. Foruten mange andre retter var der baade flatbrød og rjommegraut — et valdres-gjestebrød uten disse retter er noget nær utænklig. Rjommegrauten var nok ualmindelig fet — g r a u t klumpen holdt likesom paa at drukne i smør.

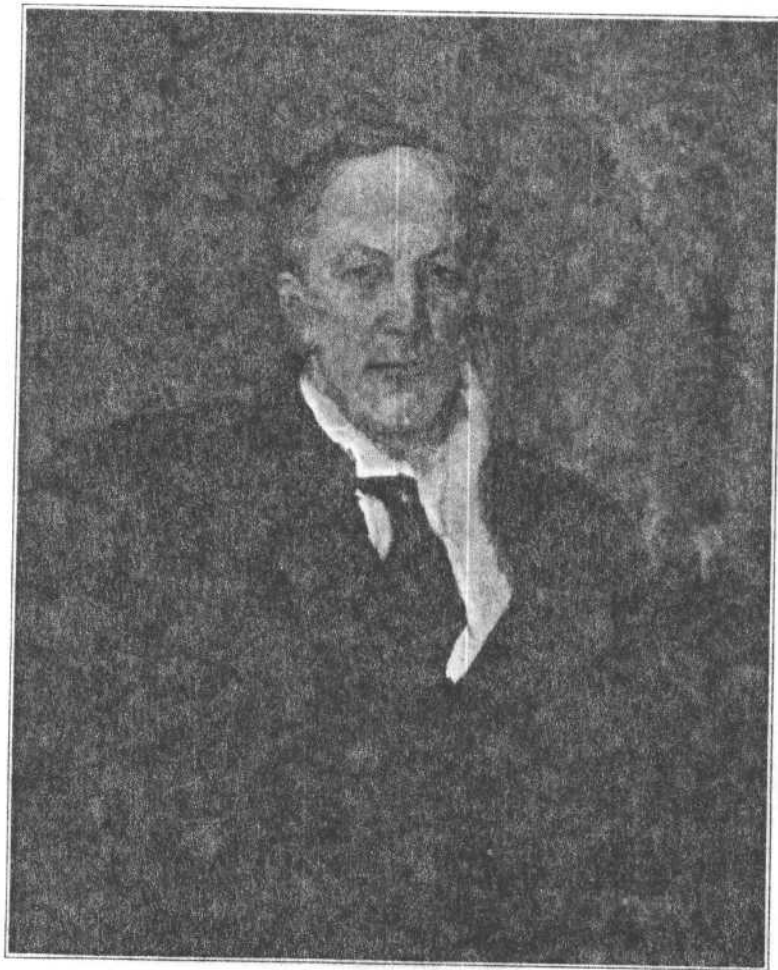
Programmets musikalske del bestod av sang av student H. Hanson, Miss Eleanore Olsen og seminariest "glee club" under ledelse av student Herman Preus.

Formanden takket prof. Bøckman fordi han lot Valdris Samband slippe ind i seminariet med denne fest — slik hender nok ikke ofte i bygdelagene.

Da prof. Dahle var vel kommet til magten som programleder tok han fat paa formand Haugen for like-

som at oppløse ham i hans grundbestanddele: Haugen er halv halling og halv valdres. Hallingen er forretningsmanden i ham — "han er den bedste hospitalsbestyrer i tvillingbyene". Valdresen er lyrikeren i ham. Men det allerbedste ved ham er hans hustru — og det var valdresen i Haugen som vandt hende for ham. Dahle gav her et stev som var saa sindrikt at det burde trykkes. Saa tok han fat paa Sundheim som han ogsaa hadde meget at si om. Blandt andet led han av den slemme feil at han altid undervurderte sig selv.

A. M. Sundheim gav en kortfattet skildring av norgesturen ifjor. I forbigaaende vilde han anbefale Den Norske Amerikalinje hvis en vilde ha det hyggelig ombord. Taleren skildret hvorledes en virksom valdres i Kristiania, inspektør T. Rogndokken, fik de tre valdresforeninger i hovedstaden til at samarbeide

Dr. O. E. Brandt Eftet maleri av Bernhard Folkestad

og danne en større komite for at motta og underholde valdres-amerikanerne under deres besøk, og at denne komite i forbindelse med den amerikanske minister L. S. Swenson og Nordmands-Forbundet gjorde opholdet i Kristiania til mindeværdige festdage for deltagerne. Han fremhævet det mægtige indtryk dr. Brandt gjorde i Valdres og at det var den agtelse og velvilje han hadde skapt for sig i fædrelandet som gav anledningen til at han nu var hædersgjest ved denne fest. Ved velvilje av doktor A. Gundersen i La Crosse var nu maleriet av dr. Brandt mottatt, og Misses Ruth Haugen og Borghild Sundheim blev derpaa anmodet om at avsløre billedet. De trak de før nævnte flag tilside, og der viste dr. Brandts kjendte skikkelse sig i legemsstørrelse. Derpaa læste Sundheim gaveskrivelsen og bad prof. Bøckman paa seminariets vegne at motta maleriet som en gave fra valdreser i Norge. Han lykønsket tilslut dr. Brandt med St. Olafsordenen og takket Valdris Sambands styre fordi det fulgte hans opfordring om at holde denne banket.

Prof. M. O. Bøckman mottok gaven i en længere tale, som blev fremført med en kraft og en fyrighet som man ikke venter hos en mand som er paa det nærmeste 76 aar gammel.

Men før dr. Bøckman fik lov til at tale maatte naturligvis prof. Dahle ta fat paa ham for aandelig talt likesom at vrænge ut ind paa ham. Grundtrækket i dr. Bøckmans arbeide, sa Dahle, er mandens urokkelige pligttroskap — ingen slingring, intet kompromis med tidsaanden. Dahle vilde mane ham til at holde frem i samme retning. Dr. Bøckman, sa han, er "ung og rank" og "som en ungdom frisk," og dette er vistnok en virkning av hans faste aandelige holdning.

Med glæde vilde dr. Bøckman motta dette vakre bilede. Hans norske hjerte kunde ikke andet end være glad i en slik gave. Og dog var det fornemmelig som amerikaner han var glad i den. Gaven kommer fra et folk med næsten tusenaarig kultur, og derfor er det en stor ære for os som amerikanere at faa den. Dr. Brandt var valgt som Luther Seminars representant til 900-aars festen i Valdres, og Bøckman vilde motta maleriet i seminariets navn. Der var især to ting som dr. Bøckman vilde fremhæve ved denne gave. Der er "religiøs borgerkrig" i Norge nu. Der er folk som vil skyte flaget i stykker og ta korset bort fra det norske folk, ta bort bibeltroen. Dr. Brandt gjorde hvad han kunde for at redde disse dyrebare skatter, derfor vilde folket vise sin taknemmelighet ved denne gave. Den anden store tanke kan uttrykkes omtrent som følger: Maleriet blev sendt til seminariet. Men der er jo dr. Brandt selv! Altsaa er der ingen trang til det ved seminariet endnu. Meningen maa altsaa være den, at naar dr. Brandt er gaat bort, saa skal billedet tjene som oppmuntring for andre til at følge hans eksempel. Dr. Bøckman vilde takke Sundheim og Valdris Samband fordi de fik istand festen og takke dem som hadde sendt gaven.

Efterat prof. Dahle hadde utført en del merkværdige kunststykker paa veltalenhetens beitesmarker holdt guvernør Preus en længere tale. Han var haard mot sig selv den gang. Men naar en mand med vel beraadd hu taler til en saapas stor forsamling kan det vel ikke regnes for urimelig eller uhøflig at gjenta noget av hvad han sa. Da sirkustroppen Ringling Brothers kom gjennem Decorah blev der lagt merke til at Jake var meget flink til at plystre, og han blev budt \$75 maanedes og utgifter hvis han vilde bli med sirkustroppen. Jake

spurte da sin far om det ikke vilde være gjaldt at tjene penger paa en letvindt maate. Men far, som ventelig hadde faat nys om hvad slags arbeide det gjaldt, ga sønnen det svar: Vi har ti barn; ni av dem er dueligere end du, altsaa bør du gaa paa skole. Om dr. Brandt sa han blandt andet at de som holdt mest av ham viste sig at være folk som fik utrettet noget i verden. Guvernøren gjorde ogsaa en del historiske bemerkninger for at paavise hvor høit vor kristne civilisation staar over de foregaende hedenske civilisationer.

Dr. H. G. Stub, som hadde gjennemgaaet en længere tids sygdom, var endnu ikke sterk nok til at optræ ved banketten; men hans hustru læste en længere hilsen fra ham.

Nu skulde prof. Dahle forestille hædersgjesten for forsamlingen. Men først maatte han gi ham en rigtig grundig behandling — naturligvis! Ifølge Dahles kokebok er Brandt sammensatt av tre dele: Tysken i ham forklarer hans adelige, næsten aristokratiske væsen, og hans grundige lærdom; dansken — ja, fra de danske sletter og bøskeskoger kommer hans varme hjertelag og vindende væsen; og norsken, det er kraften, lyriken, frihetstrangen, det dype, kristelige alvor. Men dr. Brandt har en stor feil: Han glemmer sig selv aldeles naar der er andre som trenger hjelp. Det var forresten heldig at dr. Brandt kom tilbake saa snart som han gjorde. Hadde han opholdt sig i Norge længere, saa hadde de sandsynligvis naturalisert ham og sat ham ind i den norske regjering som kirkeraad — saa meget holdt de av ham.

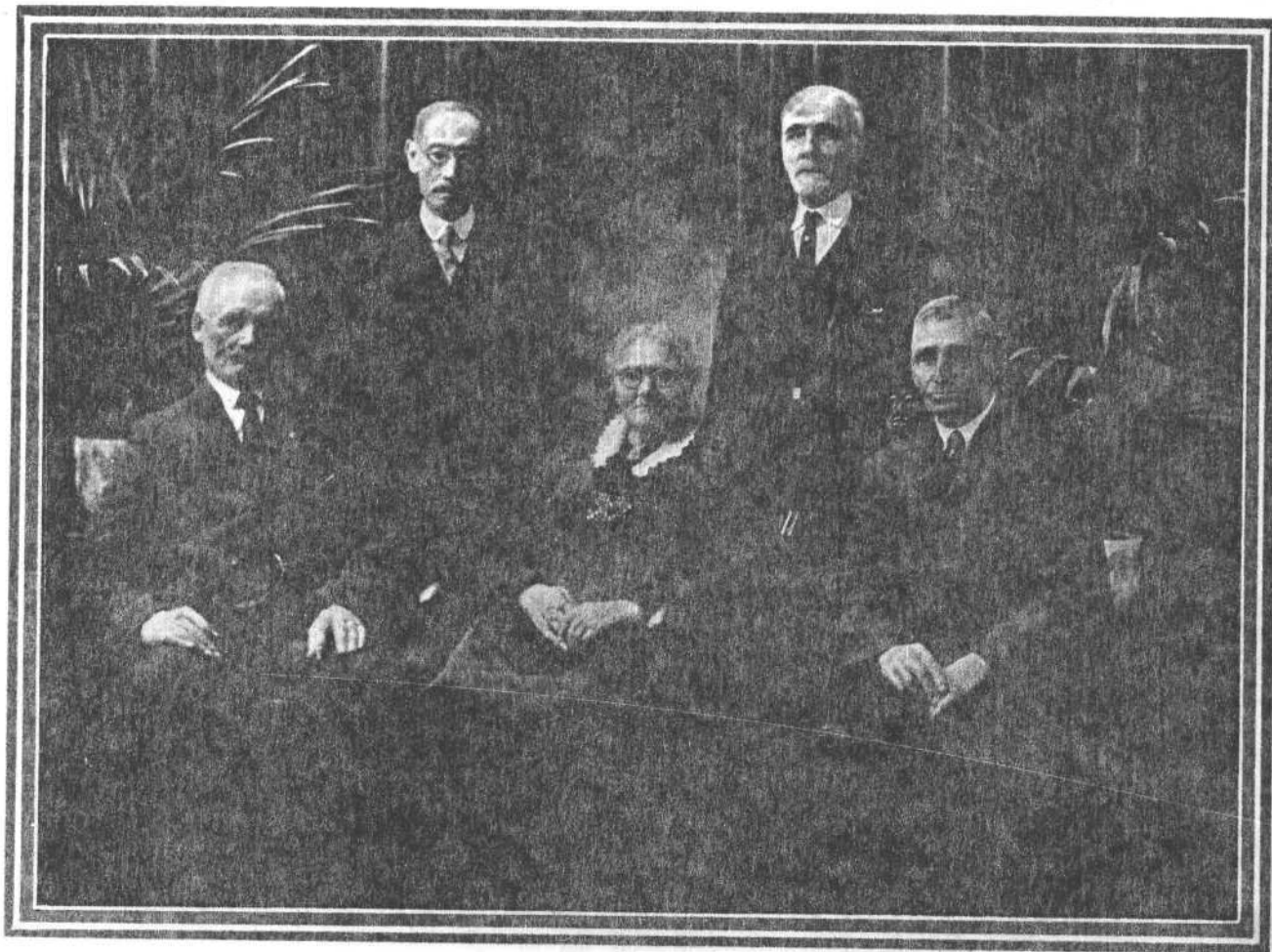
Dr. Brandt vilde ha det til at det var en tilfældighet at netop han blev gjenstand for denne ære. St. Olavsordenen og maleriet gjaldt fornemmelig valdresene i Amerika, det kirkesamfund han tilhører, og saa seminariet. Dette var da ogsaa tydelig nok, da maleriet var en gave til presteskolen. Han vilde dog takke hjertelig for gaven samt takke dem som hadde faat istand festen og tat del i programmet. Idet han takket prof. Dahle, hørtes det næsten som om han vilde gjengjælde den psykologiske sønderlemmelse som Dahle hadde spandert paa ham tidligere paa aftenen: Prof. Dahle er saa fuld av liv og moro. Det viste sig ikke mindst paa Norgesturen — de "unge piker i Valdres blev rent forgapt i ham". Han vilde takke Dahle for al denne hygge; men man maa dog huske paa, at Dahle er lyriker og er tilbøielig til at "lægge tykt paa".

I sin tak vilde dr. Brandt indbefatte de ordensbrødre som var kommet til festen for at ære ham. Sin hustru — som prof. Dahle kalder hans "inspiration" — og sine barn vilde dr. Brandt takke fordi de saa trofast staaket og stellet hjemme medens han var paa Norgesturen. Men fremfor alt vilde han takke Gud for hans naade og for den venneskare som Gud hadde git ham. Han vilde saa gjerne holde fast ved troen og be Gud om at gjerningen ved skolen maa lykkes.

Konsul Hobe holdt en kort tale og ønsket dr. Brandt tillykke med den ære som var blit ham til del.

Formand Haugen takket de studenter som hadde hat saa meget bryderi med oppartningen, og Kristian Bugge og Mrs. Bugge for deres arbeide med matstellet under festen.

Saa reiste forsamlingen sig og sang "Lov og tak og evig ære". Ikke ofte synges dette vers med slik lys freidighet og slik velklang. Dr. Brandt lyste velsignelsen, og denne sjelden hyggelige og stemningsfulde fest hørte forgangenheten til. —J. J. S.

Teman Knutson

Juul Mithus

Mrs. A. Benson

Ole Gilbertson

Lars Jevne

KONFIRMANTKLASSE TAR PORTRÆT 67 AAR EFTER KONFIRMATIONEN

Av A. O. BARTON

VED Mount Horeb, Wis., er der fem nybyggere som blev konfirmert sammen i Nord Aurdal kirke i Valdres for 67 aar siden. Ganske nylig kom de sammen for at ta portræt av sig. De er nu 82 og 83 aar gamle. Det er Teman Knutson fra Blue Mounds, Mrs. Andrew Benson, Ole Gilbertson, Lars Jevne og Juul Mithus fra Mt. Horeb. De blev konfirmert av sogneprest Torkel Melbye den 5te juli 1857. Der var 60 i klassen, og det var en stor begivenhet. Fire av dem reiste snart til Amerika — til Blue Mounds, og Mithus kom nogen aar senere. De hadde slegtninger eller kjendinger dersteds, derfor kom de dit.

Mrs. Benson (Kari Trondsdatter Lien) blev født den 11te oktober 1842, og sammen med forældre og søskende kom hun til Amerika i 1861. Hendes far, Trond Svendsen Lien, var en berømt bjørnejæger og børsesmed i Norge. Han døde for mange aar siden og ligger begravet i York lutherske kirkegaard. To av Mrs. Bensons søstre lever endnu: Mrs. Ole Barton i Mount Horeb, 89 aar gammel, og Mrs. Ole Herman-

son, 87. Alle tre er nu enker. En bror, Sam Thompson, far til T. S. Thompson, skolesuperintendent, døde i Mount Horeb for to aar siden. Han var en ledende borger i Mount Horeb, og i gamle dage var han flittig til at virke for byens velfærd. To av hans sønner er pastor Christian Thompson i Colfax, Wis., og dr. Albert S. Thompson i Mount Horeb.

Mrs. Benson blev den 12te juli 1862 gift med Tore Syvrud og bosatte sig paa en farm i town of Perry, og i mange aar var dette familiens hjem. Han døde ikke længe efterpaa, og hun blev senere gift med Andrew Benson, i lang tid en ledende farmer i Perry og virksom i kirkearbeidet. Han døde 1910 i Mount Horeb. Mrs. Benson hadde to sønner i første egteskap og fem i sidste. To av sønnene fra andet egteskap er pastor Bennet Benson i Brookings, S. D., og pastor William Benson ved St. Olaf College. Andre sønner er Gustave A. i Loveland, Col., en fremragende kjøbmand; Joachim, i Madison, Minn.; Edward, farmer ved Mount Horeb; og Otto, musiker i Madison.

Blandt Mrs. Bensons minder fra konfirmationsdagene er et nyt testamente med navnetræk som hun fik av sin prest, og hendes vaksinationsattest fra hendes fjerde aar. Hun forklarer at denne attest krævedes naar hun skulde begynde at gaa paa skole og bli konfirmert, samt naar hun skulde utvandre.

Teman Knutson lever nu tilbaketrasket i Blue Mounds. Han tok del i borgerkrigen som medlem av komp. D, 23de Reg. Wis. frivillige. Han tok del i kampen ved Vicksburg, i Red River ekspeditionen og i borgerkrigens sidste slag ved Blakely, Al. Han blev født 5te dec. 1841 og kom til Amerika i 1859. Blandt hans barn er Knut Teman i California, Thomas Teman i Milwaukee, Mrs. F. Wilson i Madison, Wis., og Mrs. Otto Barton i Middleton.

Lars Jevne var farmer ved Mount Horeb indtil han for nogen aar siden trak sig tilbake. Han var født 15de september 1842 og kom til Amerika i 1870. Mrs. Herman Eggum i Mount Horeb er en datter og Ole

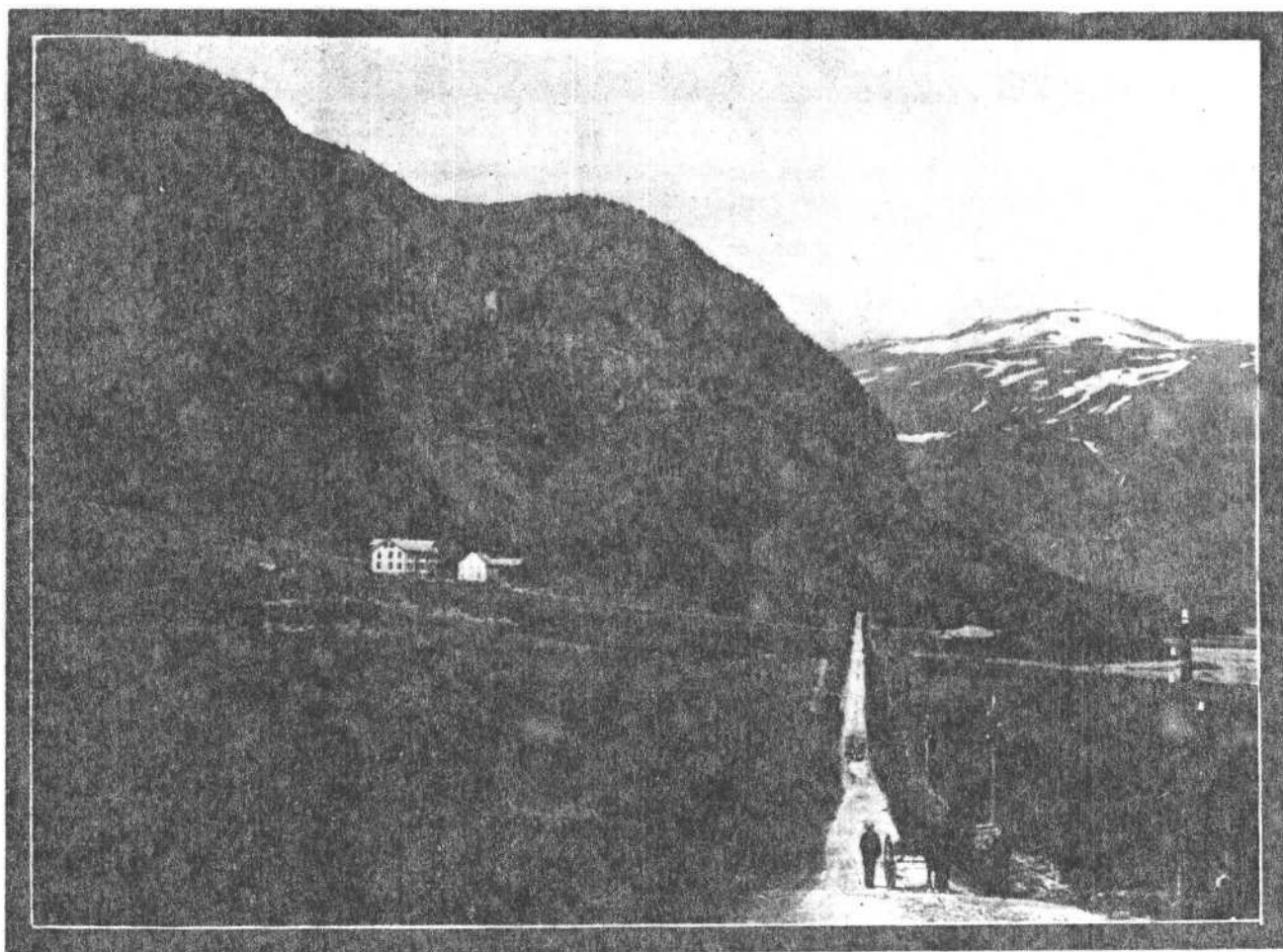
og Teman Jevne i Mount Horeb er sønner av Mr. Jevne.

Ole Gilbertson var farmer i town of Springdale og opholder sig nu for det meste hos sin datter, Mrs. T. N. Mithus, 1802 Jefferson street, Madison. Hendes mand staar i forbindelse med Central Life Insurance Company og er selv en søn av et medlem av denne flok av klassekamerater. Andre av Mr. Gilbertsons barn er Mrs. John Solso og Gilbert Gilbertson i Mount Horeb.

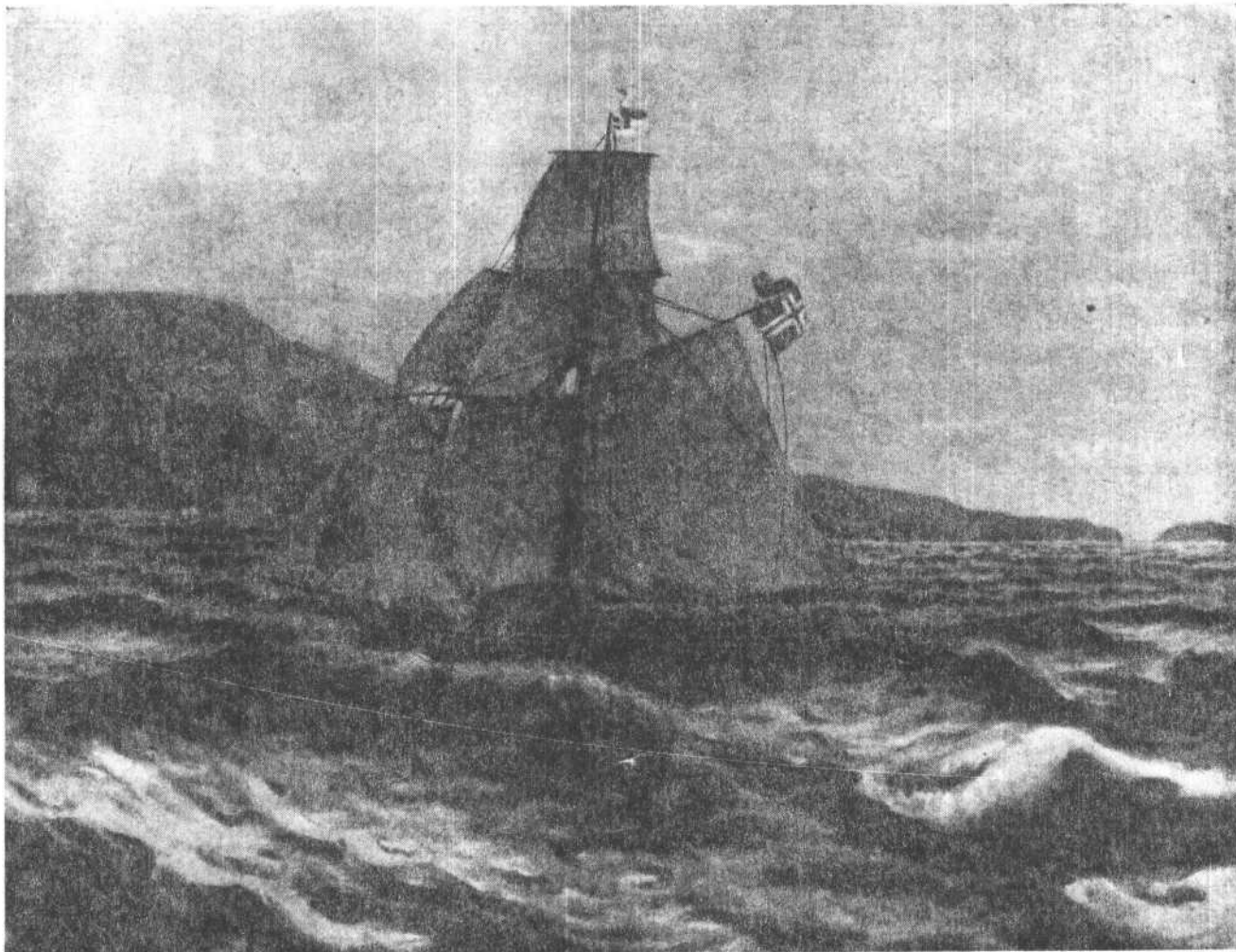
Mr. Gilbertson kom til Amerika i 1869 og er 82 aar gammel (født 22de oktober 1842).

Juul Mithus kom til Amerika i 1877 og har siden bodd i Mount Horeb næsten hele tiden. Han blev født den 23de mai 1842. En anden søn, dr. E. J. Mithus, bor i Mount Horeb.

Alle disse banebrytende nybyggere har endnu forholdsvis god helse, og du kan tro de gatter sig naar de fortæller om hændelser som fandt sted fra 50 til 70 aar tilbake i tiden.

Parti fra Øilo, Vang, Valdres

“RESTAURATIONEN”

Den eventyrlige færd over Atlanterhavet med den lille slup “Restaurationen”, Norges “Mayflower”, hører til første kapitel av vor historie i Amerika og er fuld av interesse.

Der findes neppe noget helt ut autentisk billede av “Restaurationen”. Men av sluppen “Selen”, som var et søsterskib av “Restaurationen” og var bygget omtrent samtidig paa samme sted i Hardanger, findes billeder. Og disse to slupper var ifølge beretninger saa like i alle detaljer at billedet av det ene kunde like saa godt være billede av det andet. Ovenstaaende billede er malt efter et billede av “Selen” for Oscar Arneson, formand i opplysningskomiteen for hundreaarsfesten i 1925. Kunstmaler Sverre Sieverts har utført arbeidet.

I “New York Advertiser” for 12te oktober 1825 stod en artikkel med overskrift “A Novel Sight”, hvori blandt andet læses:

“Et seilskib er ankommet til denne havn med emigranter fra Norge. Det er en meget liten baat, dens størrelse er, som vi forstaar, kun 360 norske læster, eller 45 amerikanske ton, og det bragte 53 passagerer av begge kjønn, alle paa reise til Orleans county, hvor en agent, som kom over for en tid siden, kjøpte en strækning land. Ankomsten av et slikt selskap av fremmede fra et saa langt bortliggende land og i et fartøi

av en saadan størrelse, at det øiensynlig er daarlig egnet for en seillads over Atlanteren, kunde ikke andet end vække en usedvanlig grad av interesse.

Et foretagende som dette legger for dagen en hel del av mot hos føreren av denne baat, saavel som en eventyrlig aand hos passagerene, hvorav de fleste tilhører familier fra omegnen av en liten by i den sydvestlige del av Norge. De som kommer fra bondegaarder er klædd i grovvævede, hjemmelagede klær, i faconer ganske forskjellige fra de amerikanske; men de som bodde i byen bruker calico, gingham og farverige shawls, importerte, formoder vi, fra England. Fartøiet ankom med tillæg av en passager født underveis.”

Det lille fartøi, hvis ankomst til New York for 100 aar siden vakte saadan oppmerksomhet, var sluppen “Restaurationen”. Ovennævnte artikkel blev optrykt i mange andre blade og ventelig læst med almindelig interesse. Men de som saa eller læste om denne lille, merkværdige baat hadde neppe nogen anelse om betydningen av dens komme. Ikke engang passagerene selv kunde ha nogen forstaaelse av at deres ankomst var begynnelsen til en væsentlig del av den amerikanske nations historie og at de var forløpere for en stor utvandring fra Norge til den nye verden.

“Restaurationen” avgik fra Stavanger paa Ameri-

som en merkelig mand. Skjønt han hadde tarvelig skoleutdannelse, lærte han at tale flytende engelsk, fransk og tysk foruten sit eget sprog. Han hadde et vindende væsen, og alle som kom i berøring med ham fattet fuld tillid til ham. Han grundet flere norske bygder længere vest og fik opleve at se en blomstrende utvikling med egne øine. Han døde i Bosque county, Texas, 1865, 83 aar gammel.

Fra 1825 til 1836 var det meget faa emigranter som kom fra Norge. Men i 1837 kom to norske skib, "Enigheden" og "Ægir" med emigranter, av hvilke de fleste reiste direkte til Fox River bygden i Illinois. Fox River var den anden norske nybygd i Amerika. Den tredje var i Chicago, Ill. Den fjerde og den første i Wisconsin blev anlagt paa Jefferson Prairie, nær Beloit, i 1838. Den femte nybygd blev anlagt i Muskego, vestenfor Racine, i 1839; og den sjette paa Koshkonong, i øst fra Madison, i 1840. Muskegobygden og den lille norske logkirke som blev paabegyndt i 1843 er av Waldemar Ager omtalt en del i nr. 3 av *Samband*.

Koshkonongbygden hadde de bedste utviklingsmuligheter og blev snart den mest ansete norske nybygd i Amerika. Hovedstrømmen av indvandringen fra Norge kom derfor i aartier direkte dertil, og Koshkonong kan med god grund betegnes som moderkolonien for de talrike norske bygder som efter hvert blev anlagt rundt omkring i Nordvesten.

I første nr. av *Samband* omtaltes at vor høit ansete valdres-amerikaner kongresmand O. J. Kvale fra Minnesota under en debat lot kongressen faa høre at der var noget som het "Restaurationen", og at der i forbindelse med dette navn stod en begivenhet av stor

betydning i en av Amerikas folkegruppers historie. Efter mit skjøn, sa han, har ikke de folk hvis forfædre kom over med "Mayflower" nogen bedre ret til at kalde sig amerikanere end de hvis forfædre kom hit med "Restaurationen."

Kongresmand Kvale forela derpaa i huset en fællesresolution om at benynde generalpostmesteren til at utstede et spesielt frimerke for hundreåret til minde om sluppen "Restaurationen"s ankomst til New York den 9de oktober 1825 med den første ladning av norske indvandrere til Amerika.

Imidlertid fandt kongresmand Kvale at det var mulig ad administrativ vei at opnaa dette, og saa lot han resolutionen ligge og begyndte at paavirke administrationen. Støttet av bestyrelsen for 100-aarsjubilaet og andre fortsatte kongresmand Kvale at agitere for saken indtil det nu forlyder at han har ført den frem til seir. "Minneapolis Tidende" fik for en tid tilbake underretning fra tredje assisterende generalpostmester at to frimerker vil bli utstedt i den anledning. Og fredag den 19de december telegraferte kongresmand Kvale til samme blad at forsikring var mottat fra generalpostmesteren om at et saadant minde-frimerke vil bli utstedt. Dermed kan man anse 100-aarsjubilaet at ha faat Amerikas officielle stempel.

Som kilder for disse nedtegnelser er benyttet en pamflet utgit av opplysningskomiteen for 100-aarsjubilaet i 1925; en artikkel av stipendiat Gunnar J. Malmén i *Lutheraneren* nr. 35, 1924; en artikkel fra "Stavanger Aftenblad" meddelt nylig av "Reform" i Eau Claire, Wis.; artikler i "Minneapolis Tidende", Minneapolis, samt *Luther College Bulletin* nr. 7, 1924.

Gamle Reinli stavkirke

IDA MARIE AXNESS BECH

og "The Society of American Indians"

MAHPIYATOWIN eller Blaasky, hvis billede findes paa anden side av dette hefte, er egte valdres. Hendes civiliserte navn er Ida Marie Axness Bech. Hun er født i Minnesota, men hendes forældre, Thorstein og Marie Axness, utvandret fra Ulmæsbygden i Valdres i 1868. Hendes far var opvokset paa gaarden Axness, og hendes mor var datter av de i den tid vel kjendte Ole og Ingrid Meiningen, som saamtidig med flere andre ugifte barn utvandret til Amerika.

Ole og Ingrid Meiningen (Sinley) bosatte sig paa en farm i nærheten av Black Earth, Wis., hvor valdrespresten John N. Fjeld virket fra 1860 og til sin død i 1888. Der hadde ogsaa Axness-familien sit første hjem. Men de var unge mennesker, og da der ikke var mere frit land at erholde deromkring, besluttet de sig til at flytte længere vest for paa billigste maate at grunde eget hjem. De vandret derfor som pionerer til vildmarken i Vestre Minnesota, hvor de fik land, ryddet sig hjem og opdrog en stor familie. Et av deres 11 barn er altsaa Ida Marie.

Ved arbeidsomhet og streng økonomi fik Axness-familien efterhaanden et godt hjem, og alle deres barn fik god skoleutdannelse og en eksemplarisk opdragelse i hjemmet. Da Ida Marie hadde gjennomgaaet almueskolen, blev hun sendt til Huron College, S. Dak., for at studere musik, som hun tidlig hadde vist utpræget anlegg for. Senere reiste hun til Black Earth, Wis., for at gjennomgaa høiskolen. Efter sin avgangseksamen fra høiskolen virket hun som lærerinde og gav undervisning i musik.

I den tid blev hun kjendt med en ung dansk kjøbmand, Niels G. Bech, i Peever, S. Dak., og blev gift med ham i 1911. Straks efter foretok det unge ektepar en bryllupsreise til Danmark og Norge. De besøkte da ogsaa Valdres og besøkte gaardene Axness og Meiningen, hvor hendes forældre var kommet fra. Om denne interessante reise skrev hun senere en række avisartikler, som blev optrykt i et av de norske blade her i landet.

Ida Marie begyndte tidlig at forfatte sanger, og selv komponerte hun musik til dem. Enkelte av hendes digte blev trykt i den gamle serie av *Samband* under prof. Veblens ledelse. Vi skal her som prøve gjengi et av hendes digte som hun deklamerte ved dette aars valdresstevne:

FAR OG MOR

*Far og mor — ja, far og mor
er de bedste her paa jord!
Ingen kan som de os lære —
ingen kan saa milde være —
ingen saa taalmodig bære
tunge læs som far og mor!*

*Far og mor — ja, far og mor
er de bedste her paa jord!
De med hænder, o saa bløde,
bar os frem for liv at møde,
strævet for os og vor føde —
Far og mor — ja, far og mor!*

*Far og mor — ja, far og mor
er de bedste her paa jord.
Hjertet, o saa ømt vil banke
for os naar vi borte vanke —
altid vil de hjem os sanke —
far og mor — ja, far og mor!*

*Far og mor — ja, far og mor
er de bedste her paa jord!
Derfor vil vi tak frembære,
binde krønse, gi dem ære;
derfor vil vi ha dem kjære!
Far og mor — ja, far og mor!*

Hendes bedste komponistarbeide skal være musiken til diktet "Paaske" av Johan Selnes. Men hendes bedste heltut egen produktion er vistnok diktet "Dakota", som er Dakota eller Sioux indianerne tilgnet. Baade teksten og musiken i dette digt er fylt av præriens ensomme duft og stemning paa samme tid som det er

en lovprisning til den almægtige Skaper som har git hende øine at se skjønheten i naturen med.

Efter syv aars egteskap blev Ida Marie Axness Bech enke i 1918. Hendes mand, Niels J. Bech, døde av influensa i en ung alder. Hendes forældre hadde en del aar tidligere solgt farmen i Minnesota og bosat sig i byen Sisseton, S. Dak., hvor flere av deres barn bodde. Der døde hendes mor, Marie Axness, anden juledag 1916. Hendes far, Thorstein Axness, flyttet derpaa til en søn i Conquest, Sask., Canada, hvor han døde den 19de september sidste høst.

Ida Marie Axness Bech er ikke alene forfatter av digte og komponist men er ogsaa i besiddelse av en bløt lyrisk sopran, hvormed hun har høstet mange triumfer ved at arrangere programmer for ungdomsforeninger og kirkelige tilstelninger. Sine største laurbær har hun imidlertid vundet for sine tjenester mot "The Society of American Indians," en national forening av akademisk dannede indianere. Lederne i denne forening bestaar av læger, prester og mange dygtige advokater. Naar den avholder sin nationale konvention møter gjerne delegater fra de forskjellige indianerreservasjoner for at fremføre sine klagemaal over urettferdig behandling. De fleste av saadanne klagemaal viser sig ved nærmere undersøkelse at være uholdbare, men er de vel begrundet, tar foreningen dem op til forhandling med regjeringen i Washington. Da foreningen i 1919 avholdt sin konvention i Minneapolis utførte Ida Marie en rolle i programmet. Dette ledet til at hun ved konventionen i St. Louis i 1921 blev overdrat arrangementet av deres hele program. For den tjeneste blev hun optat som medlem av deres forening og adoptert som indianer. Den ærværdige Sherman Coolidge, prest i den store St. Johns Katedral i Denver, fungerte som hendes adoptivfar og gav hende navnet Malpiyatowin eller Blaasky. Sherman Coolidge er en Arapaho indianer men blev som ung mand adoptert og opdrat av præsident Coolidge's bedsteforældre. Han fik teologisk utdannelse og er høyt anset av den hvite befolkning i vesten. Imidlertid nærer han frem-

deles varm sympati for sit attefolk og tar aktiv del i deres nationalforening.

I nedenstaaende billede, som vi har reproducert efter et fotografi fra indianernes konvention i St. Louis i 1920, er der et par hvite mænd av bystyret samt præsidenten for den arkæologiske forening i St. Louis. Men foreningens ledere, som deltok i konventionen, findes ogsaa i gruppen. Den tredje fra venstre i første række er Maggie Williams (Oglala-Sioux indianerinde), en oplyst kvinde som fører en god pen og er redaktør for et tidsskrift. Bakenfor hende staar pastor Sherman Coolidge, som tidligere er omtalt. I sin civiliserte dragt ser han paa billedet ut fullstændig som en norsk-luthersk prest, men han er fullblods Arapaho-indianer.

Den femte i første række fra venstre er foreningens præsident, Thomas L. Sloan. Ogsaa han ser ut som et hvit mand, men er fullblods Omaha-indianer. Han er en mer end almindelig dygtig høiesteretsadvokat, var intimt bekjendt med præsident Harding og praktiserer i Washington, D. C.

Den næste er Ida Marie Axness Bech som "Malpiyatowin" (Blaasky), adoptert valdres-indianerinde. Bak hende staar dommer James Irwin (Sioux-indianer) fra Pipestone, Minn. Mr. Irwin er advokat og det var hovedsakelig den hvite befolkning som valgte ham til distriktsdommer.

Den næste i første række er Geo. Ed. Tinker (Osage-indianer). Han redigerer en avis i Oklahoma.

Den tiende fra venstre i første række er høvdingen Hare. Han er i festdragt og er bekjendt som Sioux-indianernes poet, forfatter og avholdstaler. Bakenfor ham og ytterst tilhøre i anden række er Thomas Bishop, foreningens sekretær. Han er advokat og likesom foreningens præsident praktiserer han i selve hovedstaden, Washington, D. C.

Foruten foreningens medlemmer er der flere almindelige indianere i gruppen som er delegater fra reservasjonene. Alle hadde en eller anden forrettelse at besvære sig over.

OMKRING SAMBAND

A. M. SUNDHEIM

MED dette nummer av *Samband* har jeg oppfylt mit løfte til alle som har innsendt subscrip-tion for 1924. Og dermed vil tidsskriftet i alle fald for nærværende ophøre at utkomme.

Naar *Samband* altsaa efter et aars forsøk atter ophører at utkomme, saa sker det uten mindste beklagelse fra min side. Det har været et kjært arbeide, men nedleggelsen indebær ikke nogen egentlig skuffelse, da jeg efter mange aars erfaring ikke ventet at det vilde faa saa mange holdere, at subscrip-tionen tilnærme-svis vilde dække utgiftene. Bare de som altid har vist størst forstaaelse og mest interesse for Valdris Sambands gjøremaal har subscribert. Disse er som regel byfolk. Fra de store valdresbygder i Wisconsin, Iowa og Minnesota indløp omtrent ingen subscrip-tion.

* * *

Foruten de velvillige opplysninger om *Samband* som har været meddelt av vore norsk-amerikanske blade blev der utsendt prøvenumre til en del som nærmest kunde ventes at være interessert. Henimot 10% av disse subscriberte, men det store flertal lot ikke høre fra sig. Et par var dog velvillige nok til at meddele, at i disse for farmerne saa pengeknappe tider hadde de ikke raad til at lægge ut penger for noget som ikke absolut trangtes. —

Aarets hefter har derfor bragt et forholdsvis stort underskud, idet den indbetalte subscrip-tion ikke er tilstrækkelig til at dække utgiftene for et enkelt hefte. For resten har jeg ved avtissementer beskattet en del forretninger i Minneapolis. Nok til at dække utgiftene for et hefte er tilveiebragt paa den maate. Resten dækker jeg personlig, saa ingen utgift vil bli paaført Valdris Sambands tomme kasse i denne forbindelse.

* * *

Under sidste valdresstevne blev der uttalt at utgivelsen av dette tidsskrift var et nyt paafund. Tænkende mænd som har fulgt Valdris Sambands virke gjennom 25 aar vil imidlertid se den nøieste forbindelse mellem *Valdris Helsing* (1903—1910), *Samband* (1910—1917), *The Valdris Book* (1920), *Valdreser i Amerika* (1922), og *Sanband* (1924).

* * *

Det er ikke netop noget eiendommelig for os valdreser; ti alle andre bygdelag har gjort omtrent samme erfaring, nemlig at der er en hel del som er villige til at ofre baade tid og penger og endog reise flere hundrede mile for at overvære et stevne og ha det hyggelig med sambygdingen et par dage. Men er spørsmålet om at anskaffe sig en bok om heimbygden, eller betale en beskeden kontingent i forbindelse med subscrip-tion paa et tidsskrift som utgives i lagets interesse, saa er det en anden sak. Da er de slet ikke saa villige. Mange episoder er gjennom aar og dag kommet frem i den retning som vilde være uhyre komiske om de i virkeligheten ikke var saa tragiske. Det store flertal kan være de prægigste mennesker i verden og dygtige i alle økonomiske henseender, men utviklingen har

medført at deres interesser ikke ligger i den retning. Det er dem knusende likegyldig enten et saadant tidsskrift utkommer eller ikke.

Naturligvis er der mange undtagelser. Der er ikke saa faa som endog beklager at *Samband* ikke kan vedbli at utkomme, især da næste aar tegner til at bli det mest betydningsfulde aar i bygdelagenes historie. Og at den beklagelse ikke er bare skrømt viser sig derved, at flere har tilbudt finansiell støtte om *Samband* vilde vedbli at utkomme. Og naar man er villig til at ofre noget for en sak er hjertet med. Det kan man være sikker paa. Men det er ikke mange nok til at gi tidsskriftet nogen betydning som bindeled mellem valdreser i Amerika. Det vilde være henvist til kun i historisk henseende at ha noget værd. Derfor er det mest tænkelig at Valdris Samband vil henvende sin oppmerksomhet paa noget i retning av et historisk festskrift eller en aarbok i den nærmest mulige fremtid.

* * *

Alle bygdelag betrakter sig selv som den bedste del av det norske folk. Og deri er intet galt. Som et bygdefolk har de alle været til hæder baade for mor Norge og sit nye fædreland. Men for et bygdelag som organisation maa det erindres at det er paa frugtenes træet skal kjendes. En blot og har selskape-lig opgave kan være bra nok, men det er ikke noget høit maal. Alle som evner bør yde noget mere til sit lag. En del bygdelag har i historisk retning ydet meget værdifulde bidrag om sit folks liv og færd i Amerika. Andre har litet eller intet ydet. Og naar saa den dag kommer at bygdelagene maa forsvinde, saa har disse intet næneværdig spor efterlatt sig. Men takket være prof. Veb-lens fremsyn, vil ikke den skjæbne ramme Valdris Samband. Men allikevel — hvor meget mere og bedre arbeide kunde ikke været utført i den retning om der hadde været mere almindelig vaaken interesse for det.

* * *

Vi roser vort bygdefolk, og den ros er vel fortjent. Den store majoritet har ikke alene ved flittig arbeide og ærlig stræv opnaadd økonomisk velstand, men den har lagt meget av sine bedste folkegaver ind i utviklingen av en nation der ved at assimilere alle folkeslag til en organisk enhet for alltid vil staa som et vidunder i civilisationens historie. Den store majoritet har ogsaa utfoldet en næsten utrolig kraft i kirkens utvikling og har ydet store bidrag til seminarier, skoler og barmhjertighetsanstalter. Alt dette har været til landets gagn og til vort folks ære. Det var derfor ingen overdrivelse naar den bekjendte verdensreisende journalist William E. Curtis for en del aar siden skrev i en korrespondance fra Valdres til et av Amerikas største dagblade bl. a.: "Fra denne del av Norge har de Forenede Stater erholdt en del av sine bedste borgere." Det holder uten tvil stik. Men selv om vort

*) Alle skrifter som er utgit, og det er en betraktelig mengde, er opbevart i Nordvestens offentlige, saavel som i mange private biblioteker.

folk har været en stor faktor i økonomisk henseende, og selv om det har lagt ind en stor kraft i utfoldelsen av vor religiøse arv, saa kan det ikke benegtes at vi ligger tilbake paa andre aandelige felter. Og det gjælder ikke bare for os fra Valdres, men for nordmænd i det hele tat. Vort folk har i den retning ikke paa langt nær ydet efter evne av sin odel til det nye fædreland. Men det tør komme efterhvert, og har begyndt at komme. Den kirkelige utvikling hos et nybyggerfolk maatte komme først. Litteratur og kunst vil komme siden. Det eneste tragiske er at denne utvikling ikke vil bli baaret av vort morsmaal; ti allerede nu er det blit et fremmed sprog hos en stor del av vore dygtigste yngre mænd.

* * *

Samband har ikke berørt den bitre feide som førtes i et av vore norsk-amerikanske blade angaaende

bygdelagenes berettigelse og hvorvidt deres arbeide var til gagn eller skade. Saken er at den bundløse kritik som fremkom fra et slags religiøst sneversyn ikke ramte Valdris Samband i fjerneste grad. Valdris Samband har alltid staat selvstændig uten mindste kontrol av nogen samfundsklasse, kirkelig eller borgerlig. Møter, fester eller stevner har ikke været hverken lønne-møter eller forum for utskielser. Tilbørlig hensyn har været tat til alle sider, og alle møter har været behersket av en sømmelig norsk national aand og baaret av varm kjærlighet til Valdres, uten at vi som amerikanske borgere har gaat et skridt over streken eller glemt hvad vi skylder vort nye fædreland. Det er ikke mindst for den holdning at Valdris Samband nyter almindelig agtelse av alle samfundsklasser og staar saa vel anskrevet som det gjør. I samme retning kan Valdris Samband trøstlig fortsætte sit beskedne virke.

TIL VALDRESER I VESTERHEIMEN

SOM Valdris Sambands formand vil jeg faa lov til at minde os om bygdelagenes fællesmøte, The Norse Centennial, eller hundredaarstesten, som skal feires paa utstillingsgrunden (Minnesota State Fair Grounds) i St. Paul, Minnesota, 6te til 9de juni 1925.

Valdris Samband og alle andre bygdelag, hver for sig, avholder aarsmøte der lørdag den 6te juni.

Flere festkomiteer for denne storslagne folkefest til minde om Amerikas første indvandrere fra Norge er forlængst utnevnt, og forberedelsene er allerede ikke bare paabegyndt men er virkelig kommet langt paa vei.

Hele den samlede presse her i landet er meget venlig stemt like overfor dette foretagende.

Kongressen har git sin fuldeste tilslutning idet den har besluttet at trykke "Norse Centennial" frimerker baade i to-cent, for indenlands, og fem-cent for utenlands bruk til minde om festen og den norske indvandring til dette land.

Doktor Norlie staar i forbindelse med repræsentanter for hverneste familie av sluppe-folkene, og en datter av det barn som blev født ombord paa sluppen paa reisen over havet hit er en av Chicagos fornemste lærerinder, er meget ivrig for festen, som hun selv vil være med paa og saaledes vil kunne faa se "den slegt hvorfra hun kom."

Norge har besluttet at være med: Normandsforbundets sekretær, hr. Sigurd Folkestad, har underrettet komiteen her igjennem en skrivelse til formanden, prof. Gisle Bothne, at kirke departementet har utnevnt som sin repræsentant hr. biskop Lunde, som vil komme til festen og ta del. Forskjellige bygder vil ogsaa bli repræsenteret alt efter som man faar indbydelse fra bygdelagene her, og saa er der truffet overenskomst med dampskibslinjene, der tilbyder betydelig rabat i reiseutgifter hvad billett angaar, ikke bare for de officielle gjester, men for hvemsomhelst der ønsker at slaa følge. Saavidt mig bekjendt har alle bygdelag sendt indbydelse. Herav vil man kunne se at den paa-tænkte fest allerede har grepet sindene og alt synes at tyde paa store dimensioner.

Valdris Samband, som er "Bygdelagenes far," kan ha al grund til at være stolt av sit foretagende. Det kan nu iagttas situationen og med stor tilfredshet se

paa resultatene av sin begyndelse til bygdelagsbevægelsen i landet.

"Valdresadn vore fyrst, aa alle dai are kom ette." lød det ved fællesfesten i 1914.

Valdris Sambands styre har besluttet at indbyde ordførerne fra hvert herred i Valdres, og disse vil bringe helsing fra heimbygden til festen.

Gjestene vil besørge sine egne reiseutgifter, men vil av bygdelagene her faa frit ophold under festens avholdelse.

Det sier sig selv at vaakne, virksomme valdreser i vesterheimen vil være voksne for festen og med varme hjerter klappende av fest-stemning møte talrike frem.

Og ikke det alene, men ogsaa træde støttende til og tegne sig som medlemmer av Valdris Samband nu; for nu gjælder det at fylke sig ikke til strid men til gjæstebø saa det forslaar for at ta imot vore gjester paa en valdris-værdig maate, og dertil trænges "pæing." La ikke komiteen staa tomhændet i arbeidet.

Valdris Sambands styre har paalagt mig som formand at indtegne fem-aars medlemmer, en dollar for hvert aar, ialt fem dollars i forskud, mænd og kvinder likt, for alle som vil være med i Valdris-laget og gjøre sit til at festen kan lykkes.

Denne bygdelagenes fest vil uten tvil komme til at bli den største folkefest som nogensinde har været holdt av nordmænd i Amerika. La os haabe at den vil tjene til at styrke bygdelags-bevægelsen for fædrearvens skyld, som er vor gave til vort kjære Amerika. Træ nu støttende til, valdreser, med iver og varme, saa det kan bli fart i færden. Tænk paa den vigtige stilling Valdris Samband vil komme til at indta i det arbeide som er forbundet med festen og som det vil gjøre regnskap for paa en forretningsmessig og sømmelig maate. Send nu fem dollars for fem-aars medlemskap i Valdris Samband til undertegnede, 97 Orlin Ave. S. E., Minneapolis, Minn.

Hermed være da saken paa det bedste anbefalet til alle valdresers velvillige overveielse og handling.

Deres for saken forbundne,

JOHN E. HAUGEN,
formand for Valdris Samband.

The Editor's WASTE BASKET

EN NORSK FESTAFTEN

Søndag den 7de september, efter at sidste valdresstevne var avsluttet, holdtes om aftenen en enestaaende norsk fest i Norway Hall, Minneapolis. Ved denne fest oprulleles mange fagre minder, og den var av saadan interesse for enhver som har set Norge og særlig de vakre fjelddale i Valdres med egne øine, at den fortjener litt omtale i *Samband*.

Det var en fru Signe Lund fest, arrangert av Døtre av Norge. Og fru Signe Lund var ikke bare hædersgjest, men var selv den som ga hele festen kulør.

Vistnok har fru Signe Lund i længere tid været kjendt som en begavet og fremragende kunstnerinde, hvis kompositioner er skattet langt utover Norges land, og hun er dertil kjendt som en brilliant skribent, hvis stilistiske korrespondancer i Norges hovedstadsblade har været en nydelse at læse; men at hun samtidig er en ypperlig taler, som kan holde sit publikum fanget fra første til sidste øieblik, var en overraskelse. Man fristodes til at fable i spekulationer over, hvorfor alle gode gaver skal være saa ulike fordelt her i verden. Enkelte mennesker kan tilsynelatende uten besvær hæve sig op til skyene og stolte som ørnen svæve manende og scierssikre omkring i luften, mens vi andre stakkarer, som hører til den store majoritet, maa moisommelig krabbe os frem gjennem livet efter landjorden.

Det var første gang at *Sambands* redaktør hadde den glæde at høre fru Signe Lund som taler. Og enten det var det interessante tema, det behagelige organ eller det vakre, formfuldendte sprog, som man sjelden faar høre maken til her i landet, saa holdt hun den store forsamling i spændt opmerksomhet

fra begyndelsen til enden. Særlig betagende var hendes beskrivelse av Valdres. Hun har selv som ung doktorfrue bodd i Valdres, og hun skildret Valdres som "perlen blandt Norges dale." Hun be-

den staute befolkning i Valdres skildret hun med liv og sympatisk forstaaelse. For dem som selv hadde hat anledning til at se og høre det meste av hvad hun beskrev, var det en sjelden oplevelse at lytte til det livfulde foredrag.

Fru Signe Lund har nu sagt farvel til tvillingbyene og agter at tilbringe julhelgen hos slektninger i Chicago. Derefter skal hun gjøre en reise til California og underveis paa 15 forskjellige steder holde foredrag paa engelsk om Norge, ledsaget av lysbillede og musik. I juni næste sommer reiser hun tilbake til Norge.

Fru Signe Lund

skrev Fagernes og den store fest for valdres-amerikanerne i 1923, Vestre Slidre med sin gamle, ærværdige hovedkirke, 900-aarsfestlighetene paa Olsokdagen i 1923 og fru Ella Ankers ypperlige historiske skuespil "Olavsbilæte", som opførtes flere ganger under 900-aarsfestlighetene. Den herlige natur og

PAUL HJELM-HANSEN

Under sit aarsmøte i St. Paul den 10de oktober 1924 overrakte Den norske-danske presseforening i Amerika en mindetavle i bronze, bærende Paul Hjelm Hansens portræt i relief til Minnesota Historical Society.

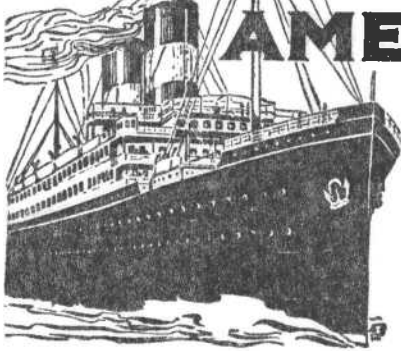
Det vakre kunstverk, som er utført av billedhugger Paul Fjelde, er dekorert med ornamenten i norsk stil og har følgende indskrift:

To the Memory of the Norwegian-American Editor Paul Hjelm Hansen, born Bergen, Norway, 1810, died Goodhue County, Minn., 1881, who blazed the way for the Scandinavian Settlers to the Red River Valley. Presented by the Norwegian-Danish Press Association of America.

Tavlen kostet \$500.00 og beløpet indkom utelukkende fra medlemmer av presseforeningen.

Paul Hjelm Hansen, norsk-amerikansk journalist, foretok i aaret 1869 et par nok saa eventyrlige reiser gjennom den øde Red Riverdal og vestover, og hans glimrende beskrivelser av den frugtbare jordbund og de store muligheter ga støt til den store norske folkevandring til

SCANDINAVIAN-AMERICAN LINE

Direct to NORWAY

Four Fast, Modern Twin-Screw
Passenger Steamers

"Oscar II"
"Frederik VIII"
"Hellig Olav"
"United States"

Royal Scandinavian and United States
Mail Service

MORE THAN FORTY YEARS' EXPERIENCE

in meeting passengers' every requirement. Travelers are assured that their comfort and enjoyment is a matter of personal concern to the agents and officers of the Line. Special Features: Moving pictures and lantern slides, all classes. Photographers' dark room. Wireless telegraph service day and night. An interesting magazine, the "Radio Press," is published on board. Daily concerts of ship's orchestra. The choicest foods, prepared by skilled chefs, afford a cuisine and a culinary service unexcelled anywhere.

For reservations and other information address

SCANDINAVIAN-AMERICAN LINE

123 South Third Street

Minneapolis, Minnesota

INTERNATIONAL MERCANTILE MARINE COMPANY

WHITE STAR LINE
WHITE STAR-DOMINION LINE
RED STAR LINE
AMERICAN LINE
ATLANTIC TRANSPORT LINE
LEYLAND LINE
PANAMA PACIFIC LINE

The Largest Shipping Company in the World

Number of steamers, 115, of an aggregate register tonnage of 1,179,218
Tonnage building 42,800

A few of the steamers in the transatlantic passenger traffic are:

Majestic	56,551 Tons	Lapländ	18,694 Tons
Olympic	46,439 Tons	Arabic	17,324 Tons
Homeric (New)	34,456 Tons	Pittsburgh	16,500 Tons
Adriatic	24,541 Tons	Doric	16,500 Tons
Baltic	23,884 Tons	Regina	16,500 Tons
Cedric	21,073 Tons	Megantic	14,878 Tons
Celtic	21,026 Tons	Canopic	12,268 Tons
Belgenland (New)	27,200 Tons	Minnewaska (New)	21,400 Tons
Minnekahda (New)	17,200 Tons	Minnetonka (New)	21,998 Tons

For travel information of any kind call at the Company's office

O. E. BRECKE,
MANAGER N. W. OFFICE

119 and 121 So. Third Street

Minneapolis, Minn.

Your Satisfaction
Is Our Success

The Paper Supply Co.
WHOLESALE PAPER DEALERS

Complete Lines

240-246 6th Ave. S.

Minneapolis, Minn.

den nordvestlige del av staten Minnesota og senere ind i territoriet North Dakota.

Minnesota Historical Society har nu hele rækken av disse artikler som Paul Hjelm Hansen skrev i 1860 angaaende sine reiser. Disse blev i sin tid offentliggjort baade i Norge og i Amerika.

Paul Hjelm Hansen uttalte den spaadom, "at hele demme stæknung inden ti aar vil være bebyggjet og opdyrket og at den da vil være en av de skjønneste og rikeste trakter i Amerika." Han levde længe nok til at se spaadommen gaa i opfyldelse.

Sine sidste aar var han beskjeftiget som redaktør og bladutgiver. Men det gik ikke videre bra. Syk og nedboiet reiste han saa til sin ven doktor Grønvold i Goodhue county, som med glæde aapnet sit enestaende gjestfrie hjem for ham. En maimorgen savnedes han. De fandt ham sittende paa en bænk med et rolig og venlig ansigtsuttryk som sedvanlig. Men livet var sluknet. Han blev begravet paa Holden gravlund, og hans gravstøtte bær følgende inlskrift:

Paul Hjelm Hansen født Dec. 10, 1815
død Mai 5, 1881.

Kongresmand O. J. Kvale

DE NYE FRIMERKER I ANLEDNING AV 100-AARSFESTEN

Følgende telegram er av Minneapolis Tidende mottat fra kongresmand O. J. Kvale:

Washington, D. C.,
23de december 1924.

Endelig avgjørelse er nu truffet fra generalpostmester News side om at to frimerker skal trykkes i anledning av

100-aarsjubileet for begyndelsen til den norske indvandring til Amerika (sluppen "Restaurationen"s ankomst til New York den 9de oktober 1825). Et 5 cents frimerke vil bli trykt prydet med billede av "Restaurationen" og paa et 2 cents frimerke vil et vikingskib bli avbildet.

KONGRESMAND O. J. KVALE.

TAK!

Ifølge sprogforskerne er at "takke" i nær slekt med at "tænke". Tak opstaar naar man tænker paa hvad godt man har faaet av andre, især naar man ikke har fortjent det. Man kan si at tak er hjertets hukommelse.

Er dette sandt, vil ingen undres over at jeg ber om at faa fremføre en tak i et blad som utgis for valdreser. Jeg kan jo ikke andet end tænke meget paa den velvilje som er blit vist mig av sambygdinger, især i de sidste par aar.

Valdreser i Norge gjorde mig den ære at indby mig til 900-aarsfesten. De bød mig hjertelig velkommen baade i Kristiania og oppe i heimbygden, og de holdt en avskedsfest for mig i hovedstaden da jeg forlot det gamle fædreland. Til minde om mit besøk har de endog latt mit portræt males av en fremragende kunstner, og har skjænket det til den presteskole i hvis tjeneste jeg staar.

Ikke mindre tak skylder jeg valdresene i Amerika, fornemmelig da Sambands styre. De kaaret mig som en av representantene ved festlighetene i Norge. Og nu da mit portræt skulde overrækkes vort seminar omdannet de anledningen til en prægtig fest og møtte frem for at hædre mig.

Jeg har ikke fortjent al denne velvilje og formaar bare at si til alle: Hjertelig tak! Gud lønne eder!

O. E. BRANDT.

Luther Teologiske Seminar,

St. Paul, Minn., i december 1924.

DET NORSKE AMERIKA GJENNEM 100 AAR

Det er at haabe at de store festligheter næste sommer i anledning 100-aars jubileet for den norske indvandring til Amerika vil gi anledning til at fremlægge meget historisk materiale angaaende nordmændenes liv her i landet gjennem det første aarhundrede.

Det forlyder at større arbeider i denne retning er under forberedelse. Saaledes har staten Syd Dakota begyndt at granske nordmændenes saga i denne stat fra den første bebyggelse og til idag. I Nord Dakota sysles der med lignende saker.

Meget har ogsaa allerede begyndt at

Paper

'NUFF SAID!

MINNEAPOLIS PAPER CO.
"Paper Headquarters of the Northwest"
MINNEAPOLIS

A. E. DALE

High Grade Auto Painting

1204 EAST LAKE STREET

MINNEAPOLIS, MINN.

Tops Recovered

Body Repairing

Upholstering

Seat Covers

HEYMANN BLOCH & CO. SUNDHETSSALT

8 oz. flasker 65c, 4 oz. flasker 35c portofrit.

TOB. U. BRORTHENS MEDICINTRAN. ½ pt. og 1 pt. flasker.

OSTEILØPE, brukes for ostelavning. Se bruksanvisningen paa flasken.
4 oz. flasker 25c portofrit.

SMOKINE. Brukes istedenfor røkning av skinke, kjøt og fisk. ¼ gal. flasker.

WHALE AMBER. Gjør sko og andet læder vandtæt og preserverer.
2½ oz. can 15c, 1 lb. can 50c portofrit.

ALFRED ANDRESEN
DRUG & CHEMICAL COMPANY

A. A. HALL, *Manager*

MOUND, MINNESOTA

VI HAR ENDNU ENDEL IGJEN AV

Jul i Vesterheimen

1924

Redigert av A. M. Sundheim

Det eneste større norske julehefte utgit i Amerika

(Størrelse 10½x14 tommer)

Ingen bok bringer slik hjemlig koselighet og ekte julestemning som "Jul i Vesterheimen." Aar efter aar har den prydet vore julebord, bragt fest og hygge ind i tusener av hjem, og julehilsen til slekt og venner baade her i landet og i Norge.

Likesom alle dens forgjængere kommer "Jul i Vesterheimen for 1924" klædd i helgedagspragt: et kunstverk, med mangfoldige illustrationer, nydelige kunsthilg og bidrag fra vore bedste pinner, fortællinger, artikler og digt. Som sedvanlig inneholder heftet ogsaa bidrag paa engelsk.

INDHOLD

OMSLAG	Malt av Sverre Sieverts
TITELBLAD	Tegnet av Jess Bellach
STEMNING VED JUL	Digt av Lurs Heiberg
KIRKEKLOKKE, RING!	Digt av Signe Mydland Steinarson
JULEBUDSKAPET	Av Wilhelm Pettersen
JULETELEGRAMMET	Av Dick W. Dyb
KJELD BAKKEN	Digt av O. L. Kirkeberg
HVORLEDES HANS BLEV GIFT	Av Johan Bojer
MIN GJÆVE GRÆND	Digt av D. C. Jordahl
EN AFTEN SAMMEN MED PEER STRØMME	Av J. A. Holvik
MIN ROSE	Digt av Frøhøj Knudsen
I SOMMERNATTENS FRED	Av Johan Selnes
DEN LANGVEISFARENDE	Digt av Simon Johnson
MUNDHARPEN	Av Jon Norstog
BORGERE	Av Simon Johnson
DER SKOGENE SUSER	Av A. M. Sundheim
GLIMPSES OF GUATEMALA	By Mary W. Williams
OBJECTIVE REMINDERS OF RELIGION IN CHINA	By John Gronli
TO MINNESOTA	Poem by D. C. Jordahl
LOYALTY UNDER FIRE. A story of yesterday	By Ernest W. Olson
THE LITTLE ROSE	By Marie Sundheim Anderson
THE KINDLY SALT BARREL	By J. J. Skordalsvold

KUNSTBILAG

Farvebilleder til indramning

SNEVEIRSDAG I NORGE	Efter originalmaleri av Sverre Sieverts
MT. RANIER, WASH.	Efter originalmaleri av Arne Berger
CASCADE RIVER	From painting by Sverre Sieverts

PRIS \$1.00 PORTOFRIT TILSENDT

(Samme pris til Norge)

AUGSBURG PUBLISHING HOUSE
425-429 South Fourth Street, Minneapolis, Minn.

utkomme. Saaledes har den egentlige far til nordmændenes historie her i landet, prof. R. B. Anderson, levert en række artikler i "Skandinaven", som har behandlet vor første pionertid, og chefredaktøren for "Minneapolis Tidende" begyndte for et par maaneder siden en længere artikelserie i bladet under overskriften "Det norske Amerika gennem 100 aar".

Der er faa mænd her i landet som har saa gode betingelser for dette arbejde som redaktør Hansen. For det første er han historiker som ikke kler sine optegnelser med glimrende, uegte kulører for at gjøre dem interessante men holder sig nøgternt til paalidelige historiske kilder. Dertil er han varmt interessert og har gennem en lang aarrække som norsk-amerikansk journalist samlet en mængde historisk materiale for sit emne. Redaktør Hansen og "Minneapolis Tidende" fortjener stor anerkjendelse av det norsk-amerikanske folk for disse artikler.

LITT OM KUNSTBILAGENE I JUL I VESTERHEIMEN

Det første kunsthilg i *Jul i Vesterheimen* for dette aar er en vellykket reproduktion av Sverre Sieverts stemningsfulde maleri, "Sneveirsdag i Norge". Motivet er fra Bagn i Valdres. Dette maleri vandt første pris ved den skandinaviske kunstutstilling i Minneapolis sidste høst. Efter at det saa var reproducert for *Jul i Vesterheimen* blev maleriet sendt til en norsk-amerikansk kunstutstilling i Chicago, hvor det vandt den Norske Amerikalinjens pris av \$50.00. Straks efter solgtes maleriet for \$300.00.

Det andet kunsthilg, Mt. Ranier, er reproducert efter originalmaleri av Arne Berger. Denne kunstmaler er vel kjendt inden Valdris Samband; ti han er valdres-amerikaner og har altid tatt aktiv del i alle Sambands gjøremaal. Han er en flittig mand som har gjort stor fremgang paa kunstens omraade. Vi anser dette maleri av en av Amerikas stolteste fjeldtinder som fuldstændig naturtro og som et av Arne Bergers bedste arbeider.

Det tredje hilg, Cascade River, blev malt av Sverre Sieverts sidste sommer. Baatene og baathuset som vises paa bildet tilhørte en norsk fisker, som for nogen aar siden bosatte sig i den lille bugt hvor Cascade-elven løper ut i Lake Superior. Sidste taksigelsesdag, 27de november, var han sammen med sin bror ute paa sjøen og røgtet sine garn. En voldsom storm kom op, og de to sterke, senescige nordmænd, som saa ofte hadde kjæmpet med den mægtige Superior og seiret, de kjæmpet nu sin sidste kamp og — tapte. Gamle Superior lekte med

mændene en tid, men da baaten likevel slet sig fremover og kom kysten nærmere, syntes Superior at bli vred for alvor. Den rullet en fraadende bølge som fuldstændig begrov baaten og de to haardføre mænd. I den lille ensomme hytte bakenfor baathuset sitter nu en fattig enke med seks barn og har en trist jul. Der er vist ikke mange julegaver i denne hytte, hvor forsørgeren blev borte. Men paa det tarylige julebord, sammen med en del andre smaasaker, ligger forhaabentlig et hefte av *Jul i Vesterheimen*. Det vakre billede av deres baathus ved elvemundingen, badet i sommerens solskin, vil være et vink til baade moren og barna om at der atter vil komme vaar og sommer ogsaa for dem.

Norse-American Centennial

Hundraarsjubileet for den norske indvandring til Amerika

Av J. A. HOLVIK

Sekretær for eksekutivkomiteen

Eksekutivkomiteen for hundreaarsfesten, som skal holdes i tvillingbyene næste juni maaned, holdt sit sidste regulerende møte for dette aar i Minneapolis fredag den 12te december.

Formanden rapporterte angaaende utfaldet av essay-konksten over opgaven: "Hvorfor fejrer vi hundreaarsfest i 1925?" Som bekjendt var præmier opstillet av E. G. Quamme, præsident for landbanken i St. Paul, konsul E. H. Hobe og A. M. Sundheim. Dommernes kjendelse gav Waldemar Ager, Eau Claire, Wis., førstepræmien paa \$100. Da uttallet av dommernes kjendelse stillet de næste to avhandlingar likt, blev andenpræmie paa \$50 og tredjepræmie paa \$25 slaat sammen og delt; vinderne er dr. O. M. Norlie, professor ved Luther College, Decorah, Iowa, og Martin Odland, Robbinsdale, Minn.

Tekster til en festkantate er nu i dommernes haender. Et beløp av \$100 blev tilstillet programkomiteen som præmie for musik til kantaten.

Sangere fra Norge

Et brev fra Sigurd Folkestad, nordmaudsforbundets sekretær, meddelte at et blandet kor bestaaende av 30 damer og 20 herrer, alle akademikere, kommer til Amerika paa tourne næste aar. Det blev henstillet til programkomiteen at sikre sig koret til festen. Det blev gjort opmerksom paa at anden brigades musikkorps ikke finder det mulig at komme.

Formanden rapporterte utførlig angaaende hvad der gjøres for at faa postdepartementet til at utgi et frimerke i anledning av jubileet.

DEN NORSKE AMERIKALINJE

VED KJØB AV BILLET

Til eller fra Norge

HUSK

“STAVANGERFJORD”

OG

“BERGENSFJORD”

der seiler direkte mellem New York—Bergen, Stavanger, Kristiansand og Kristiania. God forbindelse med alle andre steder. (Fra Bergen til Kristiania kan passagerene vælge enten de vil reise med baaten og se den storslagne norske kyst, eller reise frit med Bergensbanen.)

Veksler paa Norge til laveste kurs.

HOBE & CO., G. N. W. A.

319 2nd Ave. S.

Minneapolis.

We design
and create

booklets
folders
catalogs
posters etc.

BE
CO

*Printing plates
of known quality*

**Babcock Engraving
Company**
720 SOUTH 4TH ST. MINNEAPOLIS

Memories of the Old School Days

Best preserved in a nicely constructed annual

BUREAU of ENGRAVING

SCHOOL ANNUAL
ENGRAVING

HEADQUARTERS

MINNEAPOLIS

MINNESOTA

Write for free material covering the building of an annual

We invite your correspondence

Lutheran Brotherhood

SUMMARY OF GROWTH

Year	Insurance in Force	Assets	Surplus	Int. Earned
1918	\$ 676,500.00	\$ 6,735.09	\$ 1,331.47	\$ 68.96
1919	1,115,000.00	19,830.45	5,396.84	356.94
1920	2,193,500.00	47,551.06	16,095.95	1,522.17
1921	3,123,947.00	96,302.23	26,417.64	3,608.30
1922	3,676,500.00	162,335.75	46,600.02	6,652.96
1923	4,112,500.00	237,789.34	61,282.75	10,779.18

Note the following facts: Our present surplus is \$61,282.75. Our interest earnings have paid our death claims. For every \$100.00 of reserve liability we have \$135.72. In 1923 we paid our policyholders more than \$6,000.00 in the shape of dividends or refunds.

For particulars write to

LUTHERAN BROTHERHOOD

938 Security Building

Minneapolis, Minn.

Harold S. Fremgord

CLOTHING AND GENTS FURNISHING
TAILORING

411 Cedar Avenue

Minneapolis, Minn.

En organisation av damer er nu i arbeide. Den vil kunne ta paa sig visse oppgaver, særlig i retning av husflidutstilling. At dømme efter den rapport som blev avgitt, ser det ut til at damene vil greie sine saker glimrende.

Billetter og jernbanetakster

Der arbeides for tiden med organiseringen av billetsalg. Dette er en overmaatte viktig sak. Det gjelder at naa vort folk i alle strøk. Sæsonbilletter sælges til betydelig reducert pris, og komiteen trenger penger til de nødvendige utgifter for festen. Komiteen har da det haab at folk vil være imøtekommende og yde sin skjærv ved at kjøpe disse billetter paa forhaand.

En komite er nu i arbeide med at sikre nedsatte jernbanetakster for festen. Denne komite består av jernbanekommisær O. P. B. Jacobson, Minneapolis; Herman Mueller, trafikdirektør for St. Paul Association of Commerce; Lee Kuempel, bestyrer av Minneapolis Traffic Association; A. L. Johnston, Great Northern Railway, St. Paul; pastor M. E. Waldeland, St. Ansgar, Iowa, transportationsrepresentant for den Norsk Lutherske Kirke i Amerika, og S. H. Holstad, Minneapolis. Da det ser ut til at bli et kolossalt fremmøte, har denne komite godt haab om at faa betydelige indrømmelser fra jernbanene.

I denne forbindelse er det av stor interesse og betydning at flere større møter tænkes holdt omtrent paa samme tid som hundreaarsfesten, saasom kirkesamfund, ungdomsforbund, sønner av Norge, sangerforbundet og muligens andre organisationer. Bygdelagene skal holde sine aarsstevner paa festens første dag; der er indløpet underretning fra 23 lag, der allerede har fattet bestemmelse i saa maate. Alt tyder paa at der blir en stor folkevandring til tvillingbyene i juni 1925.

Alle henvendelser og forespørsler i forbindelse med festen bør sendes til Norse-American Centennial, Nicollet Hotel, Minneapolis, Minn.

Hvilket land har sendt de fleste jordbrukere til de Forenede Stater? Ifølge statistiske oppgaver fra akerbruksdepartementet i Washington kommer Tyskland først, dernæst Sverige, og saa i rekkefølge Norge, Canada, Russland, Østerrike, England og Danmark. I forhold til folkemængden har Norge procentvis ydet det største antal. Dette kan det norske folk i Amerika være stolt av; ti landbruket er kilden til al velstand.

Hilsener til Valdris Sambands 25-aars stevne

TIL VALDRIS SAMBANDS
FEMOGTYVEAARS FEST:

Helsing og Gratulation!

Valdris Samband — femogtyve aar!
Nei, er det mulig?
Det synes mig, som var det i gaar
vi sat noen venner fortrolig
i Lajords hjem,
da en bar frem
tanken om et Valdrisstevne
næste aar, naar kirken holdt sit store
møte.

Saa var tanken født.
Den syntes os fager og straks blev den
"svøpt":
Det vil si,
den blev lagt i
en komiles hænder at pleie og nære
og frem i livet bære,
at faa istand
det første Valdrisstevne i dette land
i juni, atten hundred og nitti ni.

Femogtyve aar!
Og det synes mig som i gaar,
at vi drog ut fra den larmende by
og søkte skygge og ly
under de urgamle trær i parken
derute, hvor Minnehaha end synger sin
sang
like daarende trods seklenes gang,
derute, hvor Hiawathas aand
end hrisker varme ord og finder
frem det bedste i en, det som binder
sjæl til sjæl med sterkest baand. — —
Aa jeg husker det saa vel:
Hundreder av valdreser var komne
sammen,
og taleren, en liten stub,
et egte skudd av valdresstammen,
stod paa et litet firkantet bord
og la ut om Valdres der i Nord
og om valdresene som for
vidt og bredt over den hele jord;
om ætten, som er stemplet av Valdres
natur,
en tonenes blanding av moll og dur;
atten, som av fædrene, Herren og landet
er givet
de største og bedste gaver for livet;
atten, som aldrig kan glemme sin rod,
glemme det sted hvor vuggen den stod.

Saa blev Sambandet dannet. —
Det første norske bygdelag i landet —
Var det blot
litt spøk? eller venlig spot,
naar det dengang blev sagt paa prent,
at det plent

var en forening
for "gjensidig skryt og beundring,"
vi valdreser hadde faat istand?
Jeg tror heller det var
den fælles skjæbne som alt det store og
nye har
indtil dets livsret og nytte blir klar;
naar det er skedd, da blir der hurra og
pris,
da tar man etter paa samme vis,
og slik gik det nu.
De kom, baade "inger" og "døler" og
"buer",
baade gutter og jenter, herrer og
fruer;
slag i slag
kom lag etter lag,
saa idag
kan hver norrønasje som vil gaa i
line

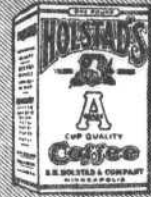
finde sine.
Men hin gang ante ingen
i den lille ringen,
at den tanken var saa stor og saa rik
og skulde gripe folket slik;
men den fremgang saken har havt
viser tankens liv og tankens kraft,
Hvor den har samlet og hygget,
værnet og bygget,
forklaret og tolket
for norrønafolket
dets arvegulds værd
i disse femogtyve aar! — —

Brødre! Frender!
Stans et øieblik i festen! Stans!
Mens vi i tanken fæster en krans
ved de gjæve mænds minde,
de som altid var at finde
ved vore valdresstevner før,
men som nu er gaat gjennom den dør
hvorfra ingen tilbake vender:
En krans av tak og ære fordi
de stod saa trofast bi
med raad og daad
i Sambands svundne aar!

Eiheller bør vi glemme
dem hvis stemme
endnu glæder os ved stevnene.
Fordi de var villige, hadde evnene
og gav arbeide, midler og tid,
derfor er Sambandet naadd hit
til femogtyveaarsfesten.

En hjertevarm tak og et ditto hurra,
det bør styrerne ha
nu paa femogtyveaarsfesten! — — —

Valdris Samband,
jeg gratulerer

THERE IS NO
SUBSTITUTE
FOR
GOOD COFFEE
ASK FOR
HOLSTAD'S

SIVERTSEN CLINIC

Opposite Fairview & St. Mary Hospitals
6th St. and 24th Ave. S., Minneapolis

Phone Geneva 2367

IVAR SIVERTSEN, M. D.
ANDREW SIVERTSEN, M. D.
OTTO F. SCHLUSSLER, M. D.
MATHIAS SUNDT, M. D.
RUDOLPH C. LOGEFEL, M. D.
RICHARD L. DORGE, M. D.
A. W. DAHLSTROM, M. D.
M. P. BAKEN, M. D.
J. A. SIVERTSEN, Business Manager

DR. N. H. SCHELDROP

Kirurg

FAIRVIEW HOSPITAL . . . 8 til 1
KONTORTID 2 til 5
313-320 Syndicate Bldg., Minneapolis

DR. O. H. BAKKE

Physician & Surgeon
408 Syndicate Bldg., 510 Nicollet Ave.
Hours 2 to 5

Other Hours by Appointment
MINNEAPOLIS, MINN.

CARL M. ROAN, M. D.

Læge og kirurg

Konsultationstid 1.30—4.30 efterm.
801-803 Masonic Temple, Minneapolis
Ingen timer paa søndag

N. L. ENGER

Both Phones

Undertaker & Embalmer

(Licensed Embalmer)

412 Cedar Ave., Minneapolis, Minn.

Gjør Deres bankforretning med os gjennem posten

At benytte vor bank gennem posten er trygt og letvint — det sker "os imellem" og uten andres indblanding. Her kan De benytte checks eller ogsaa gjøre bankforretning paa anden maate. Hvorfor ikke sende os Deres første innskud idag?

O. O. ERLING, Manager

SOUTH SIDE OFFICE

Northwestern National Bank

CEDAR AT RIVERSIDE

MINNEAPOLIS

The VALDRES BOOK

*A Manual of the
Valdris Samband*

By ANDREW A. VEBLEN

In the preface the author, who has been president of the Valdris Samband since its organization until 1920, states that instead of limiting the reading of the book to those who would have enjoyed to have it offered to them in the language of the fathers, he has written it in a language which forms our national medium of expression, so as to make it accessible to all of the Valdrises as well as to the general public.

"The Valdris Book" is commended to the appreciative attention of Valdrises everywhere, and to the large number who are their friends.

Published at Minneapolis, 1920, by the author. 303 pages and a map of Norway and Valdris. 31 illustrations.

Bound in cloth.

Price, \$1.25.

Augsburg Publishing House

425-429 Fourth St. So.

Minneapolis, Minnesota

dig som jubilerer
med dine femogtyve aar!
Hør nu et alvorssord tilslut,
du staute valdresgut:

I teten du var,
og som voksen kar
du maa nu i teten dig holde!
La det være Brageløftet store
som lyder fra festlige borde,
fra hver mand og kvinde
derinde:

I teten vi var, i teten vi vil være
for det som er arven og ætten til ære,
for alt som vil glæde Valdres, vor mor,
og høine det folk og det land hvor vi
bor!

I teten! Ja, samlet i teten!

Jeg beklager
hvad jeg taper
ved ikke at være paa festen.
Men som dere vet, er presten
ikke alltid herre
over sin tid — desværre. — — —

Med hjertelig helsing og de bedste
ønsker for Valdris Samband i de kom-
mende aar.

Ærbødigst,
HELGE HØVERSTAD.

HELSEING TIL FEMOGTYVEAARS-
FESTEN FOR VALDRIS
SAMBAND

den 6te september 1924

Ei helsing fraa us mø sendø
te syløbryllupsfesten i aar.
Den blir noko kort, kan hendø.
Det er trabelt ner binderen gaar.
So langt nord um følkeskikken
mø sendt skuldø følk — inkje ord —
te Sam midt i politikken,
me rømmegrautfatet paa bord.

I dag ska mø minnast han Lajord,
so født va so høgt upi Vang.
O aldri mø gløyme ska Veblen,
med helsing; i Samband han vann

inkje gull eller sylø kan hendø;
men takk ska den karen ha.
Det bedstø møilig me sendø:
Mø ynskje ham alt so er bra.

John Dahle kjem nest so Sliring
for jordele austa aasen ifra.
Kjømeistar — skaal — ingen fliring.
æt, turdrik, syng o vær gla.
Hr. Sundheim han har no vore
aurdølingen språk o kaat.
Han født blev so tet neve fjøre,
han styre kan Sambandets baat.

Mø veta at Bagna den søte,
den springdansa fjor te fjor.
Jul Diserud gav mykje taa kjøte,
Dr. Johnson paa kvædne det mor.
E hugsa kie alle so krydda
mæ fela, mæ blek, eller or(d).
Lag-vegen vi Valdrissa rydda,
o gjorde den brei o stor.

Tillykke daa, godtfolk, me laget,
mø minnast nok dalen so ven.
mæ Skuds — Bitihodn — Skaget,
o stølsvægen krokut o sen.
Her gaar alt paa roller bearing,
her rulla o flyg alting let;
men valdrissen har inkje tæring;
han fere kjem alltid, You bet.

Fra Crooked Lake Valdrislag. Al
berta. T. K. RØGNE, sek.

TIL VALDRIS SAMBANDS FEM-
OGTYVEAARS JUBILEUM

September 1924

Valdris Sambands store stjerne
møtes med et freidig mod,
og med glæde vil vi nærne
første gang vi sammen stod!
Klart vi mindes tiden vel,
som gav lunten i vor sjæl,
til at samle og at bygge,
al den tid vi stod saa trygge!

Femogtyve aar er siden
denne tid — vi mindes dem,
som tok styret da i tiden —;
men nu staar vi længer frem!
Med en tak og værdig ros,
sendes frem til dem fra os,
som fik tanken frem til maalt
i det rette Valdres-staalt!

Samband vil et fremskridt vise
med de nye styresmand!
Med de gamle vil vi prise
for hvad de vil gjøre end!
"Samband" er vor mindebog,
som vi læser gjennem — dog,
vi staar end i bedste orden,
som det første der fra Norden!

*Vi skal fremad daglig kjæmpe
for det gode, høie maal,
med hverandre skal vi dæmpe
tidens aand med hærdeet staal!
Enighet med haand i haand,
i den rette sambands-aand,
da har vi det bedste smykke
for det maal som bringer lykke!*

K. K. RUDIE.

Hr. A. M. Sundheim,
formand for Valdris Samband:
Smaalenslaget sender sine varmeste
gratulationer til vort ældste lag med
haab og ønske om at dets trivsel og
fremgang maa fortsætte som hittil.

OLAF I. ROVE, *formand.*
MARIE ROSNESS, *sekretær.*

Til Hr. A. M. Sundheim,
formand for Valdris Samband:
Vi hilser Valdris Samband i an-
ledning eders fem-og-tyve aars jubileum.
Gudbrandsdalslaget ønsker eder held,
lykke og velsignelse med arbeidet, i
samfølelsen for vort fælles kjære fæ-
dreland, det gamle Norge.

Paa Gudbrandsdalslagets vegne,
forbindtligst,

M. CASPER JOHNSHØY, *formand.*
SAMUEL JACKSON, *protokol-sekretær.*

Til Valdris Samband,
Minneapolis, Minn.:

Paa Romsdalslagets vegne sender jeg
Sambandet vor hjerteligste hilsen og
lykønskning til 25-aarsfesten.

Valdris Samband var jo pioneren
blandt bygdelagene, og har i mange
maater övet en bestemmende indflydelse
paa bygdelagsbevægelsen. Der har væ-
ret en national værdighet over Sam-
bandets møter og virksomhet som har
været velgjørende. Det har altid bevæ-
get sig i Valdres rene fjeldluft. For
denne høihet i tanken og værdighet i
al sin virksomhet, sender Romsdalslaget
en særskilt tak.

Maa Sambandets fremtidige virksom-
het bli end rikere paa velsignelse og in-
spiration!

Paa Romsdalslagets vegne,
JACOB TANNER, *formand.*

Minneapolis, Minn.,
6te september 1924.

Sister Bay, Wis.,
6te september 1924.

Fraa alle valdrisa imyljo Sturgeon
Bay i sø aa Deaths Door i nor, Michi-
gan Laiken i aust, aa Green Bay i vest,
samla te 10 aars stevne i Sister Bay,
te sambygdinga ve 25 aars festen i
Minneapolis, helsing aa vælleva.

MIDLAND NATIONAL BANK

MINNEAPOLIS

Resources \$22,000,000.00

Excellence & Accuracy in Photo-Engraving

Thirty years in business—every year improv-
ing our organization of men and our equipment.

That's why our output maintains such a uni-
formly high average of quality at no greater
cost to the buyer.

The excellence and accuracy of our Art Service
and Printing Plates are so well known to hun-
dreds of regular customers that they order en-
gravings by mail with absolute confidence that
the work will be well done, and at fair prices.

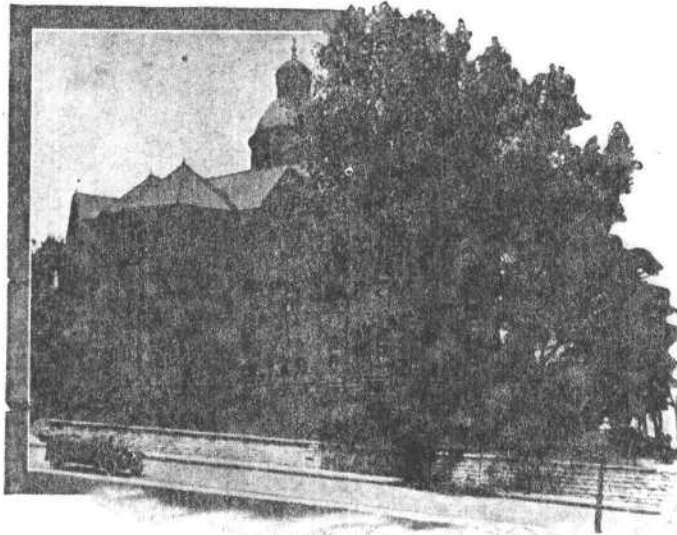
One order will convince you that here indeed
is a photo-engraving firm in which you can
place utmost confidence. Try us out.

Beygeh Engraving Co.
Beygeh Building Minneapolis, Minn.

This space is paid for
by a friend of *Samband*

ST. PAUL HOSPITAL

Owned by The Norwegian Hospital Society
(Lutheran)

Dr. E. O. Giere, F. A. C. S., Chief of Staff. J. E. Haugen, Mgr.

OFFICERS AND DIRECTORS

H. G. STUB, President	O. E. BRANDT	Mrs. J. E. HAUGEN,
A. C. FLOAN, Vice-President	J. A. O. PREUS	Matron
O. H. NEGAARD, Secretary	SIGVARD T. REQUE	LEILA HALVERSON,
E. H. HOBE, Treasurer	O. H. OLSON	Supt. of Nurses
C. H. BIORN		

Corner East University Avenue and Robert Street
ST. PAUL, MINNESOTA

Manstærka æ mö inkji. Dæ æ berre tvo valdrisa norafør Sturgeon Bay. Men enno ha inkje nokon taa desse tvo skofta aarsmøte. Aa trykt kan dæ saiaat at fleire sanfærdigne aa unsanfærdigne rispo aa skrøno æ vortin fortædde ve desse tie stevno i Sister Bay en ve alle dai 25 i Minneapolis.

Sum den minste graine paa dæ store Sambandstræe, helse, mæ daa dikkan so no e benka runt graute-dylladn paa Norway Hall. Maa dæ inkji skorte kørkji paa graut el graute-væte, kørkji paa mathug el mathelse.

Ole Erickson Haave fraa Røgne Annex, austa aasen, ordførar;

Jens Kristian Meinich Hanson fraa Mitre Sørrei, Nor-Aurdal, skrivar.

Hr. A. M. Sundheim,
formand for Samband:

Det er mig en sand fornøielse at kunne sende valdresene Hallinglagets lykønskninger paa eders 25-aars jubilæum.

Valdresene har æren av at være de første bygdefolk i Amerika til at slutte sig sammen og organisere sig som lag. Hallingene fulgte det gode eksempel I satte og dannet sit lag nogen faa aar senere. Nu har vi over 40 saadanne lag, og denne bygdelagsbevægelse I var de første til at begynde, har utviklet sig til at bli en magt i vor utvikling her i landet, der vil være av stor betydning for fædrearevns bevarelse for kommende slechter. Bygdelagsbevægelsen er et uttryk for den dype trang der findes hos ethvert sterkt folk til at hævde sin eksistense i sammensmeltningprocessen som foregaar der hvor flere nationaliteter stoter sammen for at danne en ny nation. Det er vort ønske at valdresene vil vedbli at findes forrest i rækkene blandt dem der kjæmper for bevarelsen av alt som er godt og ædelt i det norske folk.

Paa Hallinglagets vegne,

K. LØKENSGAARD,
formand for Hallinglaget.

Til Valdris Sambands 25 aars fest:

Maa det være Nordlandslaget av Amerika tillatt paa denne hædersdag for Valdris Samband at hilse og gratulere. 25 aar er en lang tid i dette vort samfund, hvor de tusen ting kræves utført og utføres i nuet; 25 aar er en lang tid i det norsk-amerikanske folks liv, og 25 aar er en endda længere tid i maalbevisst arbeide for ættefølelsen iblandt os. Derfor er dagen stor for Valdris Samband og stor for hele det folk og den æt som har gjort en saa

ET PRAGTVERK

VALDRES

900-AARSSKRIFT 1923

Indhold: Valdres — Valdres i hedensk tid — Kirkene i Valdres: 1. Middelalderen, 2. Den etterreformatoriske tid — Folkekarakteren i Valdres — Næringslivet i Valdres — Kommunikasjoner i Valdres — Daa Valdres vart kristna — St. Olavs kyrkja i Valdres — St. Olav Seigner — Litt om Hans Nielsen Hauges virksomhet — Litt om de ville planter i Valdres — "Skulen sitt maal" i Valdres — Valdresmaalet — For norskdom — Valdres og musiken — Sogelaget — Litt um gamal klæbunad i Valdres — Valdresbunaden — Juvkamskrinet — Folkedigting — Fremskutte valdreser i Amerika — Vore pionerer — "Valdris Samband" — Valdreser.

Med en mængde interessante billeder og portrætter.

485 sider. Trykt paa fint papir. I pragtbind \$3.00.

AUGSBURG PUBLISHING HOUSE

425-429 South Fourth Street,

MINNEAPOLIS,

MINNESOTA

stor indsats i denne nation hvis borgere vi er.

Maa Valdris Samband i fremtiden som hittil stadig vokse sig større og sterkere paa den solideste grundvold nogen kan bygge paa — kjærligheten til mor og far og til ætten.

Nordlandslaget av Amerika,

H. H. BØRGEN, *president.*

Duluth, Minn.,

øde juli 1924.

Washington, D. C.,

2den september 1924.

A. M. Sundheim,

formand i Valdris Samband.

Kjære sambygding!

Dø har der nord i Minnesota mang ein hugna, som ein syndar so e, der bur i Washington, ikkje kan vara med paa. Og no daa gamle merkjismann vor kjem heilt ifraa California før aa helse paa unge'ven sin, er det so det dreg i hjarterotadn.

E kjem ihug ei gamall rispe ette hono bedstefar kjømeistarn, fraa den tidi daa han rusla som omgangsskulelærer i Nord Aurdal.

Det var, som mø hugsa, ei stor skam for konfirmanto aa bli staaan sidst paa kyrkjigolve, og gamle presten var lei te aa ordne detta, eteso dei gav i kassa.

Ein flink og ærekjær, men fattig husmansgut, visste med se at far hass ikkje hadde stort te gaave aat preste, og han bedstefar løyde hono daa aa sjaa te med at han fekk den plass han retteleg fortente.

Men daa dagen kom, fann stakkars guten, at hass frygt hadde hatt goe grunna. Daa so han bedstefar kom rugan opover golve, aakslebrei og urædd som i si eige stove, kviskra guten temmeleg høgt: "E kjem styggande langt atti e no Juul!" "Vente lite gran, so ska mø greie med dessa," sa han bedstefar. Og daa presten lite seinar hadde noko for se oppe ved altare, to han bedstefar guten og leidde han fram blandt dei alle fyrste.

Gamle Veblen — han er enno temmelig ong — sørgde i eit heilt snes aar før, at Valdris Samband kom langt op paa kyrkjigolve blant dei andre bygdelag. Det staaar no te oss yngre aa vise, at han som Tord Folesón staura merkjistonge so hart i bakkin, at ho vil staa, naar yngre henda fylka se ikring ho. Og om e ikkj tek imiss, vil du og dei andre som no har ansvare, sørgji før at Valdris Samband ikkje vert staaende so svært langt atti.

Med dei beste helsingar te alle e kjenne, og som kjenne me.

Din gamle skulekammerat,

JUUL DIESERUD.

EN BOK FOR DE TUSEN HJEM

Sygd, sundhet og velvære

En populær fremstilling av medicinsk-videnskabelige emner

Ved dr. Carl M. Roan

praktiserende kirurg og læge i Minneapolis

Dr. Roan offentliggjorde for nogen aar siden i et norsk-amerikansk tidsskrift en række artikler om forskellige sygdomme, hygiene, operationer osv., under samme titel hvorunder han nu, naturligvis betydelig utvidet og bearbejdet, har utgit disse artikler i bokform.

Den interesse hvorved disse artikler blev læst, viste at publikum trægter efter kundskap om lægevidenskaben, og det reiste sig et krav paa en længe savnet up-to-date norsk-amerikansk lægebok. Dette krav er nu blit møtt av dr. Roans bok, hvori lægevidenskabens resultater er meddelt paa en populær og grel maate, slik at den almindelig uddannede læser vil ha utbytte av at læse den.

"Sygd, sundhet og velvære" er en sammenhengende avhandling i populær form om den samlede medicinske videnskap, skjønt hensigten er at samle læserens opmerksomhet om emnets hovedpunkter. Disse er imidlertid anskueliggjort med en mængde interessante og lærerike detaljer som for eksempel beskrivelsen av de sanitære forberedelser før en hospitaloperation, for bare at nævne ett avsnit.

Dr. Roans bok er basert paa de sidste videnskabelige undersøkelser. Materialet er praktisk ordnet, slik som bare en kyndig læge med anrelang praksis kunde gjøre det. Boken hører hjemme i enhver norsk-amerikansk bokhylde — den er uundværlig.

350 sider. Indbundet \$2.50 netto

AUGSBURG PUBLISHING HOUSE

425-429 South Fourth Street,

Minneapolis, Minn.

HAR DE BESTILT

Folkekalender for 1925

Redigert av past. L. A. Vigness

Denne populære aarbok behøver neppe nogen anbefaling. Det avvekslende indhold, likesom det smukke utstyr har gjort Folkekalender til en bok som alle ønsker at ha.

Folkekalender for 1925 indeholder foruten den nyttige almanak med henvisninger til bibeltekster for hver søndag og oplysninger om vor kirkes institutioner og presteskap, en mængde godt læsestof i form av digt, opbyggelige betragtninger, artikler og fortællinger. Av indholdet skal vi bare nævne: Pastor P. Tangjerd, en skisse av pastor O. Guldseth. Aaret som svandt, av redaktøren. Hvad man i andre land gjør for at salve Jesus til konge i barnehjertet, av dr. O. E. Brandt. En artikkel av past. I. Havneros om 100 aarsfesten i 1925. Kleng Peerson, et digt av D. G. Ristad. Løvespor, en fortælling av past. M. E. Waldeland.

Folkekalender for 1925 har 128 sider, er rikt illustrert, har et vakkert omslag i flere farver, og koster kun 20 cents.

Liberal rabat i partier

BESTIL DERES FOLKEKALENDER NU

AUGSBURG PUBLISHING HOUSE

425-429 Fourth Street S.

Minneapolis, Minnesota

Norsk - Amerikansk Literatur

Naar juleklokkene ringer

Digtsamling av WILHELM PETERSEN
Her har forfatteren samlet et utvalg av sine allerbedste ting, i sandhet en utsøkt samling, og over det hele ligger der en feststemning som naar juleklokkene ringer. Boken indeholder ypperlige ting til oplæsning.

Pris indbundet, \$1.00.

Reisen til Rochester

Av ARNLJOT

Uten sammenligning den morsomste bok som er skrevet paa norsk her i landet. Arnljot er vor store humorist og skildrer av norsk-amerikanske forhold, som han kjender ut og ind. I "Reisen til Rochester" slaar han sig rigtig løs.

Pris indbundet, \$1.00.

Hjemmet paa Prærien

Jonas O'sens første aar i nybygget
Av ARNLJOT

Dette er en bok som med et slag gjorde forfatteren til den mest populære blandt skrivende folk. Det kulturbillede av norsk-amerikansk liv, som er tegnet i denne fortælling, vil utvilsomt faa varig værd. 322 sider.

I stilig omslag, \$1.25.

Jonasville

Et kulturbillede

Av ARNLJOT

"Jonasville" hører likesom "Hjemmet paa Prærien" til de mest interessante av Arnljots noveller og den er en slags norsk-amerikansk "Main Street," skjønt den ikke som Lewis's bok er utartet til karikatur. 325 sider.

I omslag, \$1.25.

En dyp og interessant bok

Fra sjælens verden

Nogle optegnelser.

Av PAST. T. AUG. LILLEHEI, A.M.

Flere av vore ledende mænd har uttalt sig rosende om denne merkelige bok, som er et resultat av forfatterens egne oplevelser. Formand Eastvold og andre opfordrer indstændig vore kirke-

folk om at læse den. Redaktør Rønning sier om den: "Jeg læste den — slukte den. Jeg sat der med en svulmende følelse i brystet og ofte med tårer i øinene. En meget merkværdig bok."

95 sider. Indbundet, 85 cents netto.

I omslag, 45 cents netto.

Gutten fra Norge

Fortælling fra Norge og Amerika

Ved N. N. RØNNING

En sjæls utvikling med norske og norsk-amerikanske forhold som bakgrund.

Det religiøse livssyn der skimter frem i fortællingen, det er oplevd av mange blandt os. Og de som kjender sig igjen vil være mildest i sin dom. Kanske endog taknemmelige.

Indbundet \$1.25. I fint omslag 75c.

Amerika-Breve

fra P. A. Smevik til hans far og bror i Norge. 184 sider.

Av PAAL MØRK

I shirtingsbind, \$1.25.

Omkring fædrearven

Av O. E. RØLVAAG

Enfoldige betragtninger. Et mylder av nye, friske tanker og ideer. 200 sider.

Indbundet, \$1.25.

TRE INTERESSANTE FORTÆLLINGER

Av PROF. C. E. NORDBERG

Presten som ikke kunde brukes

Skildrer en menighets undervurdering av sin prests lange, opofrende og trofaste arbeide. 93 sider.

40 cents.

Indremissionspresten i storbyen

En videre utvikling av forfatterens første fortælling. 108 sider.

40 cents.

Nykommeren som blev diakon

eller "et ret menighetsmedlem". Kaster lys over spørsmåla som burde interessere alle menighetsfolk. 80 sider.

35 cents.

Arne Løchen:

J. S. Welhaven Liv og Skrifter

INDHOLD:

Slægten.
Barndom og skolegang.
De første studenteraar.
Livet i studentersamfundet.
Den unge kritiker.
Trængsels-aar.
Norges dæmring.
Første digtsamling utkommer. —
Hjemmet. Reiser.
Polemisk digtning.
Welhaven og det selskabelige liv i
Kristiania.

Ida Kjerulf.
Romantik og skandinavisme.
Natursans, æsthetik og livsopfatning.
Welhaven som universitetslærer.
De sidste aar.

Et overmaade interessant verk om den store norske lyriker. 587 sider. I omslag.

Pris \$2.25.

AUGSBURG PUBLISHING HOUSE
425-429 South Fourth Street
Minneapolis, Minn.

In Memoriam

To av forrige aars embedsmænd i Valdris Samband, vicepresident Iver C. Nelson og sekretær-kasserer A. A. Hall, har begge sidste aar fristet den tunge sorg at miste sine hustruer. I kvindenes række var Mrs. Nelson en trofast, dygtig og interessert arbeider for Valdris Samband, og styret savner hende meget. Mrs. Ida Hall var med sin store familie sterkt bundet til hjemmet, men hun var en udmerket mor, en sterk og forholdsvis ung kvinde. Hun døde pludselig og meget uventet efter en operation. Foruten egtefælle efterlater hun syv barn. Iver Nelson sitter igjen med 4 barn. De tre sønner studerer ved Minnesota statsuniversitet. J. Norman Nelson, 23 aar gl., læser jus, og om eftermiddagen har han opsyn med guttene i Margaret Barry Settlement House. Harold E. Nelson, 22 aar gl., læser fag som kræves av en grubeingeniør. I. C. Nelson, jr., 19 aar gl., forbereder sig for det medicinske studium. Ivera M. Nelson, 17 aar gl., gaar paa høiskolen og er husholderske efter morens død — hun bærer altsaa ualmindelig store byrder for en saa ung pike.

Mrs. Marit Ellestad døde den 25de november i Decorah, Ia. Hun var født paa gaarden Hoyme i Vestre Slidre, Valdres, av foreldre Anders og Marit, den 6te juli 1842. Hun blev gift med Ole Ellestad. I 1865, to aar efter deres bryllup, utvandret de til Amerika. Mr. Ellestad døde under et Norgesbesøk og er begravet paa Lomens kirkegaard. Tre sønner og en datter overlever dem.

Mrs. T. O. Roble, hustru til vor velkjendte valdres, Hon. T. O. Roble, døde den 8de august sidstleden. Hun led av kræft og hadde i længere tid været fængslet til sykeleiet. Hendes pikenavn var Guro Skogstad, og hun var født i Vang i Valdres den 7de februar 1853. Hun blev i Norge gift med T. O. Roble, og i 1886 utvandret de til Amerika og bosatte sig i Goodhue county, Minn., hvor de bodde til 1893. Derpaa flyttet de til Wells county i Nord Dakota og bosatte sig paa et homestead nær Manfred. Der bodde de indtil for omtrent et aar siden, da de flyttet til byen Harvey, N. D. Foruten sin mand efterlater hun sig tre sønner og to døtre: Olaf Roble og Mrs. Alfred Haugen i Harvey, Mrs. C. E. Bergan i Manfred, dr. Andrew Roble og Melvin Roble i Chicago. Hun overleves ogsaa av en søster, Mrs. Ingeborg Skogstad, i Manfred.

Helge T. Estrem, en av de gamle nybyggere nær Decorah, Iowa, døde den 13de november. Han var født i Vang, Valdres, den 27de januar 1840 og kom samme aar med sine foreldre, Torkel og Sigrud Estrem, til Amerika. De bosatte sig paa den farm i Winneshiek county hvor avdøde bodde hele sit liv. I 1870 indgik han i ekteskap med Marit Gullickson, som døde for flere aar siden. Følgende barn overlever ham: Mrs. Ole Tollefson og Mrs. Arthur Syverson i Decorah; Mrs. Martin Larson og Mrs.

Aerim Lee i Ossian; Mrs. N. E. Odland i Grand Forks, N. D.; Anton Estrem i Calmar, samt Clara, Albert og Gustav, som bor paa farmen. Han efterlater sig ogsaa to søstre og to brødre: Mrs. Andrew Scov og Christoffer Estrem i Petersburg, Nebraska; Mrs. G. G. Haugen i Northfield, Minn.; og Andrew Estrem i Decorah, samt 12 barnebarn og 6 barnebarns barn.

Ole Thompson, en gammel valdrespioner, døde den 5te november i Sioux Falls, S. Dak. Han var født i Valdres den 11te oktober 1843 og kom med sine forældre til Amerika i 1852. De kom som alle andre fra Valdres i den tid først til Milwaukee, Wis. Derfra drog familien tilfods til Green county, hvor faren fandt en homestead. Men saa blev faren syk og døde og enken sat igjen med ti barn, syv gutter og tre piger. Familien fik for alvor prøve nybyggerlivets strabasser i fulde drag og barna spredtes efterhvert som de voksede op. Saaledes kom Ole efter en tid til McGregor, Iowa, hvor han arbejdede til 1873. Da reiste han til territoriet Dakota og indgik i 1875 i kompani med sin bror Knut og begyndte forretning med farmredskaber i Sioux Falls, som Ole bestyrte, og med filial i Canton, som bestyrtes af hans bror. Dette kompani opløstes efter nogen aar, men Ole fortsatte derefter forretningen i Canton, samtidig som han drev et hotel, Thompson House. Senere sluttet han hotelforretningen og tok ind som kompanion sin svoger Peter Fossum, til hvem han senere ogsaa solgte hele forretningen. Han blev i 1877 gift med Marit Fossum. De fik fem barn, hvorav bare to nu lever: Mrs. Geo. Johnson, Canton, og Mrs. C. J. Hvistendal, Omaha, Neb. Av hans ni søskende er der nu bare to som lever: Knut Thompson i Sioux Falls og Mrs. Charley Alexander i Lenore, Wyoming.

BAARD JENSEN

Et barndomsminde

AV O. L. KIRKEBERG

En morgen i deiligste sommer,
paa marken yndige blomster,
langs stien til kirken jeg ilte,
mens solen fra himmelen smilte,
og kirkeklokkene lød —
de venlig indbød
hver gammel og rynket, hver blom-
strende rød.

Jeg saa i den store forsamling
at nær ved mig sat der en gamling.
Hans haar var som sneen den hvide,
hans øine som stjerner saa blide;
skjønt otteti aar
han fyldte ivaar,
som raskeste ungdom han milen gaar.

Han stiller i bønnen sig bøiet,
men hvordan han ordene fjøiet,
vist ingen iblandt os fik høre;
men Gud har for hver bøn dog øre,

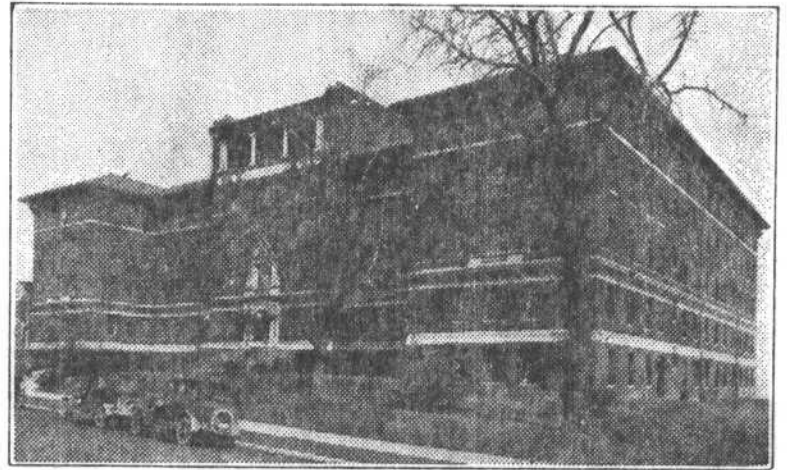
E. C. Sonnesyn

“The Franklin”

DRY GOODS AND
MEN'S FURNISHING

1337-39 East Franklin Ave., Minneapolis, Minn.

FAIRVIEW HOSPITAL

Sixth Street, between 23rd and 24th Avenues South, Minneapolis, Minn.
A Lutheran Hospital operated by The United Church Hospital Association.

BOARD OF DIRECTORS

J. C. Hallum, Pres.	Erik Waldeland	C. S. Orvoll
C. M. Weswig, Vice Pres.	Th. Eggen	L. O. Rue
Edward M. Langemo, Sec.	A. A. McRae	A. P. Hustad
O. O. Erling, Treas.	O. E. Brecke	J. W. Wilson
A. M. Sundheim	Jos. G. Norby, Supt.	H. A. Brastad
Odin Moe	H. O. Shurson	Rev. O. S. Meland, Rector
F. M. Glasoe	John Bjorhus	Laura C. Madson, R. N.,
N. H. Scheldrup	E. C. Sonnesyn	Supt. of Nurses.

Household and Personal Account Book

PRICE \$1.50

Buy this book and use it! It will mean the best investment
you have made for a long time.

AUGSBURG PUBLISHING HOUSE

FLERE OG FLERE NORSKE

benytter nu de fordele som bydes de hjemreisende som ønsker at "se sig litt om paa veien". Cunard-linjens store og hurtiggaende kjempedampere "Beren-garia", 52,000 tons, 900 fot lang, "Aqui-tania", 46,000 ton, 901 fot lang, og "Mauretania", 30,000 ton, 790 fot lang, seller fra New York hver uke. Paa min-dre end seks dage ankommer man til Southampton, efter først et par timers ophold i den franske havn Cherbourg; siden med tog til verdensbyen London, hvor man paa Cunard-linjens bekost-ning deltar i en fri "sightseeing" tur. Fra England reiser man med norsk dampskibslinje til Bergen og derfra med Bergensbanen til Kristiania. Ingen utgifter i England; ingen toldundersø-kelse; ingen passivering nødvendig.

Norske som reiser utenlands paa be-søk, vil ikke bli iberegnet den gjæl-dende kvota, saafremt ikke utenlands-opholdet overskrider et nar.

Penger til Norge. Bruk Cunard "Money Orders and Drafts."

Henvend Dem til nærmeste lokala-gent eller

CUNARD-ANCHOR LINES

Metropolitan Life
Building,
Minneapolis,
Minnesota.

To gilde bøker om valdresfolk

Minder fra Valdres

Av O. L. Kirkeberg

Disse optegnelser er, som forfatte-ren selv sier i forordet, ikke digt, men virkelighet. De personer han har skildret — alle sammen fra Ole Dønhaug til Ingri Meiningen — er fremstillet just som de gik og stod. Hvad der anføres at de har sagt, har de ogsaa sagt; det er ikke en tøddel overdrevet.

160 sider. Illustrert. Indbundet 75 cents. I omslag 50 cents.

Valdreser i Amerika Aarbok 1922

Utgitt av Valdris Samband
ved A. M. Sundheim

Med bidrag av A. M. Sundheim, S. Holland, Simon Johnson, Hjalmar R. Holand, A. A. Veblen, O. K. Øde-gaard, Juul Dieserud, J. J. Skördals-vold, N. J. Lockrem, Nils Flaten, J. C. M. Hansen og Hallvard Bergh.

Her er en bok som vil bli læst med stor interesse baade av valdreser og andre norske folk. Den har historisk saavel som literær verdi som faa bø-ker der er blit utgit herover. Ut-styret og billedstoffet er førsteklasse — rigtig en gjæv bok.

222 sider. Smakfuldt ind-bundet \$1.50.

AUGSBURG PUBLISHING HOUSE
425-429 South Fourth Street
Minneapolis, Minn.

og sukket i bryst
og sjælens lyst
vist kjendes av Herren, selv hvor der er
tyst.

Han reiste sig atter fornøiet.
Jeg husker han rettet øiet
just paa mine blomstrende kinder —
maaske at det fremkaldte minder
fra ungdommens tid,
fra glæde og flid:
han smilte og nikket fornøiet.

Man sa at i ungdommens dage
man fandt ei i troskap hans mage.
I flid fandt man aldrig hans like,
slik dyrket han sit stille rike.
Han eiet ei guld,
ei fodsbred av muld,
og dog var han altid av livsglæde fuld.

Som husmand i anden mands hytte
sin barneflokk fik han beskytte.
For mat og for klæder han strævet
og fik ikke mer mens han levet;
dog opdrog han og
en blomstrende flokk
av flittige barn, som i litt hadde nok.

Hans kundskaper var sagtens ringe,
men trofasthet fylgte hans bringe.
Hans færd var nok mest ubemerket,
og litet og simpelt livsverket;
men hvor han saa gik
han hadde for skik
at smile og hilse med venlige nik.

Som ven var han altid betragtet.
Som ærlig mand var han høiagtet,
og ofte et ord kunde vanke
som aandet den sundeste tanke;
det sædkorn var
som frugter vist bar,
som hundredfold spirer vist rotfæstet
har.

Jeg fulgte ham engang paa veien.
Vi møtte en betler paa heien.
Han klaget, men gamlingen svaret:
dig Gud har fra meget bevaret:
det fattigste hjem
er ofte blandt dem
hvor haabet faar styrke, fordi man ser
frem.

Et barn vi møtte; da smilte
den gamle; mens smaaajenten ilte
forbi os, hun fæstet fornøiet
med barnlig smil paa ham øiet;
slik altid han gik
og hadde for skik
at give og møtes med venlige blik.

Forlængst er den gamle bortvandret,
og meget er siden forandret.
Man burde paa graven ha skrevet:
Den mand har forgjæves ei levet

som i sine aar
med kjærlighet saar —
han kjærlighets gjengjæld til uthytte
faar.

(Baard Jensen døde vist i 1880, nær
100 aar gammel. Han hadde i sine yn-
gre aar tjent hos min bedstefar paa
Olmhus i Bang i Valdres, mens min
mor var en smaa jente. Alle som kjendte
ham omtalte ham som en av disse
paalidelige mænd der i smaa kaar fyl-
der sin plads som hædersmænd og sæt-
ter gode eksempler for andre. Han
hadde flere barn, som tok i arv sin fars
gode anlæg. Som jeg nu under en lang
sygdom har prøvet at gjennomse en del
papirer, hvorav det meste faar gaai
ilden, fandt jeg disse vers og fik lyst til
at sende dem til *Samband*. — O. L. K.)

Millers & Traders State Bank

4th Avenue South at 4th Street
Minneapolis

Opposite Chamber of Commerce

Officers

GUY A. THOMAS Chairman
P. J. NELSON President
SAMUEL F. NELSON Vice-President
JOHN P. SNYDER Vice-President
WILLIAM FURST Vice-President
B. F. VANDER BIE Cashier
H. J. JENSEN Assistant Cashier
F. E. JOHNSON Assistant Cashier

Directors

WILLIAM FURST Attorney
J. E. GARDNER,
Mgr. J. I. Case Threshing Machine Co.
GERALD R. MARTIN,
Vice-President Brooks Elevator Co.
P. J. NELSON President
SAMUEL F. NELSON Vice-President
E. J. PICKERING,
Northwestern Consolidated Milling Co.
JOHN PILLSBURY SNYDER,
President Snyder Automotive, Inc.
GUY A. THOMAS,
Director Washburn-Crosby Co.
CHARLES E. VAN NEST Capitalist